

(Copy Incorporating Errata)
(शुद्धीपत्रकाचा समावेश असलेली प्रत)

महाराष्ट्र शासन

वित्तविषयक विवरणपत्र FINANCIAL STATEMENT

(अर्थसंकल्प)
(BUDGET)

OF THE
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
FOR THE YEAR

२०२०-२०२१
2020-2021

[भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०२(१) अन्वये विधानमंडळास सादर]
[Presented to the Legislature under Article 202(1)
of the Constitution of India]

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई

२०२०

वित्तविषयक विवरणपत्र
FINANCIAL STATEMENT

(अर्थसंकल्प)
(BUDGET)

OF THE
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
FOR THE YEAR

२०२०-२०२१
2020-2021

[भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०२ (१) अन्वये विधानमंडळास सादर]
[Presented to the Legislature under Article 202(1)
of the Constitution of India]

महाराष्ट्र शासन
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
वित्तविषयक विवरणपत्र (अर्थसंकल्प), २०२०-२०२१
Financial Statement (Budget) for 2020-2021

अनुक्रमणिका
CONTENTS

	PAGE
प्रास्ताविक टीप INTRODUCTORY NOTE	३
प्रत्यक्ष रकमा २०१८-२०१९, अर्थसंकल्प व सुधारलेले अंदाज २०१९-२०२० आणि २०२०-२०२१ चे अर्थसंकल्पीय अंदाज यांचे प्रधान शीर्षवार आकडे दर्शविणारी विवरणपत्रे.	३९
STATEMENTS SHOWING MAJOR HEAD-WISE FIGURES OF ACTUALS 2018-2019, BUDGET AND REVISED ESTIMATES 2019-2020 AND BUDGET ESTIMATES 2020-2021.	

प्रास्ताविक टीप

शासकीय लेख्यांचे खाली दर्शविल्याप्रमाणे तीन भाग आहेत :—

भाग एक	. . . . .	एकत्रित निधी
भाग दोन	. . . . .	आकस्मिकता निधी
भाग तीन	. . . . .	लोक लेखा

राज्याचा एकत्रित निधी हा महसुली जमा, राज्य शासनाने उभारलेली कर्जे व शासनाने दिलेल्या कर्जांची व आगाऊ रकमांची वसुली या सर्वांचा मिळून बनतो व त्यातून शासनाच्या विविध कार्यांवर होणारा खर्च भागवला जातो. त्याकरिता, वित्तीय वर्षाच्या प्रारंभापूर्वी विधानमंडळापुढे आवश्यक त्या अनुदानांसाठी मागण्या प्रस्तुत केल्या जातात आणि वित्तीय वर्षाच्या कालावधीत वेळोवेळी पूरक मागण्याही सादर केल्या जातात. विधानमंडळाने अशा रीतीने संमत केलेली अनुदाने, विनियोजन अधिनियमात किंवा पूरक विनियोजन अधिनियमात अंतर्भूत करून त्याद्वारे एकत्रित निधीतून खर्चासाठी आवश्यक ती विनियोजने प्राधिकृत करण्यात येतात. ही अनुदाने मंत्रालयाच्या संबंधित प्रशासनिक विभागांच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या प्रत्येक प्रधान लेखाशीर्षाच्या संबंधात विभागवार देण्यात येतात. मात्र इमारतींची बांधकामे, जनजाति क्षेत्र उपयोजना यावरील खर्च आणि प्रादेशिक असमतोल दूर करण्यासाठी असलेल्या योजनांतर्गत तरतुदी यासाठी मंत्रालयाच्या संबंधित विभागांखाली संयुक्त मागणीची रक्कम मिळविणे शक्य नसेल त्याबाबतीत आवश्यक त्या तरतुदी संबंधित कार्यात्मक प्रधान शीर्षाखाली स्वतंत्रपणे दाखविण्यात आल्या आहेत.

२. तथापि, वर्षभरामध्ये काही वेळा खर्चाच्या विवक्षित बाबींकरिता केलेली तरतूद अपुरी असल्याचे आढळून येते किंवा अर्थसंकल्पात ज्यासाठी तरतूद करण्यात आलेली नसेल अशा काही तातडीच्या आणि निकडीच्या बाबींवर खर्च करावा लागतो. अशा प्रसंगी, त्याच अनुदानातील इतर बाबींखाली बचत उपलब्ध असल्यास, त्या बचतीचे पुनर्विनियोजन करून खर्चाच्या मान्यताप्राप्त बाबींच्या संबंधातील अतिरिक्त खर्च भागवण्याचे अधिकार शासनाला प्रदान करण्यात आलेले आहेत. अशा बचतीच्या रकमा उपलब्ध नसतील किंवा खर्चाच्या एखाद्या नवीन बाबीसाठी वित्त व्यवस्था करावयाची असेल त्या बाबतीत, विधानमंडळाची मान्यता मिळण्याच्या अपेक्षेने संविधानाच्या अनुच्छेद २६७ (२) अन्वये स्थापण्यात आलेल्या आकस्मिकता निधीतून खर्च प्रथमतः भागविला जातो. विधानमंडळाची मान्यता मिळण्याच्या अपेक्षेने करण्यात आलेल्या खर्चाच्या सर्व तपशिलांसह, पूरक मागण्या विधानमंडळाला सादर करून आकस्मिकता निधीतून काढलेल्या रकमांची निधीत भरपाई केली जाते.

३. शासकीय लेख्यांच्या तिसऱ्या भागात, म्हणजे लोकलेख्यात सरकारी पैशासंबंधी वर नमूद केलेल्या व्यवहारांव्यतिरिक्त इतर व्यवहारांची नोंद केली जाते. हे व्यवहार शासनाने उभारलेल्या राखीव निर्धिसंबंधीचे असतात. तसेच, शासनाशी व्यवहार करताना लोकांनी तात्पुरत्या ठेवी म्हणून ठेवलेल्या रकमा, स्थानिक संस्थांच्या ठेवी यांसारख्या बँक व्यवसायाच्या स्वरूपाच्या व्यवहारांची आणि निरनिराळी शासने किंवा राज्य शासनाची विविध कोषागारे यांच्यामधील वित्त प्रेषणाच्या व्यवहारांची नोंद देखील लोक लेख्यात केली जाते. राज्याच्या अतिरिक्त रोख शिल्लकीची गुंतवणुकही याच लेख्यातून केली जाते.

४. सन १९८१-८२ या वर्षापासून केंद्र सरकारचा अर्थसंकल्प संसदेला सादर झाल्यानंतर राज्य शासनाचा अर्थसंकल्प राज्य विधानमंडळाला सादर केला जाण्याची प्रथा आहे. सर्वसाधारणपणे खर्चाच्या नवीन बाबींसाठीच्या तरतुदीचा समावेश असलेला संपूर्ण अर्थसंकल्प सादर केला जातो. सन २०२०-२०२१ च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजामध्ये कायम स्वरूपाच्या खर्चासाठी व विद्यमान खर्चाच्या पातळीवर साधारण वाढ गृहीत धरून अगोदरच कार्यान्वित असलेल्या योजनांसाठी तसेच अर्थसंकल्पीय ज्ञापनामध्ये समाविष्ट केलेल्या नवीन योजनांसाठीही तरतूद केलेली आहे.

५. सन २०१८-२०१९ चे सुधारलेले अंदाज आणि प्रत्यक्ष रकमा यातील फरक, २०१९-२०२० चे अर्थसंकल्पीय अंदाज आणि सुधारलेले अंदाज व २०२०-२०२१ या वर्षाच्या अर्थसंकल्पाची वैशिष्ट्ये यांचा तपशील पुढे दिला आहे :—

एक—प्रत्यक्ष रकमा, २०१८-२०१९

महसुली विभाग

सन २०१८-२०१९ मध्ये सुधारित अंदाजात रु. १४,९६०.०४ कोटी एवढी घट अंदाजलेली असताना प्रत्यक्षात रु. ११,९७४.६० कोटी एवढी वाढ दिसून आली.

(रुपये कोटीत)

	सुधारलेले अंदाज, २०१८-२०१९	प्रत्यक्ष रकमा २०१८-२०१९	सुधारणा (+) घट (-)
जमा रकमा	२,८६,४९९.७०	२,७८,९९६.२७	(-) ७,५०३.४३
खर्च	३,०१,४५९.७४	२,६७,०२१.६७	(-) ३४,४३८.०७
शिल्लक (+) तूट (-)	(-) १४,९६०.०४	(+) ११,९७४.६०	(-) २६,९३४.६४

याविषयीची तपशिलवार विभागणी पुढीलप्रमाणे आहे :—

(ए) जमा रकमा—

(रुपये कोटीत)

	सुधारलेले अंदाज २०१८-२०१९	प्रत्यक्ष रकमा २०१८-२०१९	तफावत
(ए) कर महसूल . .	२,३०,९८१.७२	२,२९,४९०.५८	(-) १,४९१.१४
(बी) करेतर महसूल . .	१७,०५०.२७	१५,८४३.५६	(-) १,२०६.७१
(सी) सहायक अनुदाने व अंशदाने . .	३८,४६७.७१	३३,६६२.१३	(-) ४,८०५.५८
एकूण . .	२,८६,४९९.७०	२,७८,९९६.२७	(-) ७,५०३.४३

महसूली जमेमध्ये एकूण रु. ७,५०३.४३ कोटींची घट दिसते आहे. “सहायक अनुदाने व अंशदाने” यातील रु. ४,८०५.५८ कोटी, “करेतर महसूल” यातील रु. १,२०६.७१ कोटी व “कर महसूल” यातील रु. १,४९१.१४ कोटींची घट यांचा समावेश त्यात आहे.

कर महसूल याखालील वाढ प्रामुख्याने “०००८, एकात्मिक वस्तु व सेवा कर (रु. ८२८.२० कोटी)”, “००४३, वीजेवरील कर व शुल्क (रु. १,३८५.१२ कोटी)”, “००२९, जमीन व महसूल (५८८.०४ कोटी)”, “००३०, मुद्रांक व नोंदणी फी (रु. ३,५४५.०५ कोटी)”, “००४४, सेवा कर (रु. १८४.०३ कोटी)”, “००४५, विक्रेय वस्तु व सेवा यावरील इतर कर व शुल्क (रु. ७३.२५ कोटी)”, “००४१, वाहनांवरील कर (रु. ६१४.०९ कोटी)”

कर महसूल याखालील घट प्रामुख्याने “००४२, माल व उतारूवरील कर (रु. ५९४.९४ कोटी)”, “०००६, राज्य वस्तु व सेवा कर (रु. ७,७८७.९३ कोटी)”, “००३८, संघ उत्पादन शुल्क (रु. १०२.४५ कोटी)”

करेतर महसूल याखालील वाढ प्रामुख्याने “०८५३, अलोहयुक्त खाणकाम व धातूशास्त्रीय उद्योग (रु. ६५६.७१ कोटी)”, “००५०, लाभांश व नफा (रु. २५.४८ कोटी)”, “००४९, व्याजाच्या जमा रकमा (रु. १,२९०.२८ कोटी)”, “०४०६, वनीकरण व वन्यजीवन (रु. ९६.४४ कोटी)”, “०२१६, गृहनिर्माण (रु. २५.८८ कोटी)”

करेतर महसूल याखालील घट प्रामुख्याने “००७०, इतर प्रशासकीय सेवा (रु. ११०.१५ कोटी)”, “००७५, संकिर्ण सर्वसाधारण सेवा (रु. ११८.४५ कोटी)”, “०२१७, नगर विकास (रु. १८४१.६३ कोटी)”, “०८०१, वीज (रु. ६९२.४३ कोटी)”, “००५५, “पोलीस (रु. ११६.४२ कोटी)”

सहायक अनुदाने व अंशदाने याखालील घट “१६०१, केंद्र सरकारकडून सहाय्यक अनुदाने (रु. ४,८०५.५८ कोटी)” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

(बी) खर्च—

(रुपये कोटीत)

	सुधारलेले अंदाज २०१८-२०१९	प्रत्यक्ष रकमा २०१८-२०१९	तफावत
(ए) सर्वसाधारण सेवा . .	८८,२५८.७३	८४,७६४.५०	(-) ३,४९४.२३
(बी) सामाजिक सेवा . .	१,२९,४९९.०१	१,०९,३९०.९९	(-) २०,१०८.०२
(सी) आर्थिक सेवा . .	६३,०४०.३९	५२,७५८.९७	(-) १०,२८१.४२
(डी) सहायक अनुदाने व अंशदाने . .	२०,६६१.६१	२०,१०७.२१	(-) ५५४.४०
एकूण . .	३,०१,४५९.७४	२,६७,०२१.६७	(-) ३४,४३८.०७

महसूली खर्चात रु.३४,४३८.०७ कोटी एवढी घट झालेली असून त्यामध्ये “ए- सर्वसाधारण सेवा” (रु. ३,४९४.२३ कोटी), “बी- सामाजिक सेवा” (रु. २०,१०८.०२ कोटी), “सी- आर्थिक सेवा (रु. १०,२८१.४२ कोटी)” या आणि “डी- सहायक अनुदाने” (रु. ५५४.४० कोटी) या खालील खर्चातील साधारण घटीचा समावेश आहे.

“ए. सर्वसाधारण सेवा यामधील घट प्रामुख्याने “२०५५, पोलीस (रु. १,३६४.६४ कोटी)”, “२०५३, जिल्हा प्रशासन (रु. ५२६.४२ कोटी)”, “२०१४, न्यायदान (रु. २९९.३१ कोटी)”, “२०२९ जमीन महसूल (रु. २१२.०५ कोटी)”, “२०७१, निवृत्तीवेतने व सेवानिवृत्ती लाभ (रु. २७७.८३कोटी)”

ए. सर्वसाधारण सेवा यामधील वाढ “२०४९, व्याज प्रदाने (रु. ९२.१७ कोटी)” यामध्ये आहे.

बी. सामाजिक सेवा यामधील घट प्रामुख्याने “२२०२, सर्वसाधारण शिक्षण (रु. ५,१३७.२४ कोटी)”, “२२१७, नगरविकास (रु. ३,५३२.८० कोटी)”, “२२४५, नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य (रु. १,४६७.९० कोटी)”, “२२१५, पाणीपुरवठा व स्वच्छता (रु. २,८३४.७९ कोटी)”, “२२१०, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य (रु. २५५०.२२ कोटी)” या खाली आहे.

सी. आर्थिक सेवा यामधील घट प्रामुख्याने “ २५०५, ग्रामीण रोजगार (रु. ५,६७३.२७ कोटी) ”, “ २४३५, इतर कृषिविषयक कार्यक्रमे (रु. ३.३४ कोटी)”, “ २४०१, पीक संवर्धन (रु. १,४३४.६७ कोटी) ”, “ २५१५, इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम (रु. ५४२.३६ कोटी) ” या प्रधानशीर्षाखाली आहे.

सी. आर्थिक सेवा यामधील वाढ प्रामुख्याने “ २७०२, लहान पाटबंधारे (रु. २५.८५ कोटी) ”, “ २७०१, मोठे व मध्यम पाटबंधारे (रु. १.६६ कोटी) ”, “ ३०५४, रस्ते व पूल (रु. २८८.९२ कोटी) ”, या प्रधानशीर्षाखाली आहे.

डी. सहायक अनुदाने व अंशदाने यामधील घट प्रामुख्याने “ ३६०४, स्थानिक संस्था व पंचायत राज्य संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहंस्तकित रकमा देणे (रु. ५५४.४० कोटी) ” या प्रधानशीर्षाखाली आहे.

भांडवली लेखा

महसुली लेखाबाहेरील भांडवली खर्चाच्या बाबतीत सुधारलेले अंदाज रु.४१,५७२.७० कोटी इतके असताना प्रत्यक्ष खर्च रु. ३५,०४९.०५ कोटी इतका झाल्यामुळे खर्चात रु.६,५२३.६५ कोटींची घट झालेली आहे.

ए.सर्वसाधारण सेवेच्या भांडवली खर्चात झालेली घट ही प्रामुख्याने “ ४०५९, सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च (रु. ७९३.४७ कोटी) ”, “ ४०५५, पोलीस यावरील भांडवली खर्च (रु. ३१७.५५ कोटी) ”, “ ४०७०, इतर प्रशासनिक सेवा यावरील भांडवली खर्च (रु. १०.१९ कोटी) ”, “ ४०५८, लेखनसामुग्री व मुद्रण यावरील भांडवली खर्च (रु. २.५३ कोटी) ” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

बी. सामाजिक सेवांचा भांडवली लेखा यामधील घट प्रामुख्याने “ ४२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्गीय व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण यावरील भांडवली खर्च (रु. २६१.४६ कोटी) ”, “ ४२१०, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यावरील भांडवली खर्च (रु. ५०८.७६ कोटी) ”, “ ४२०२, शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती यावरील भांडवली खर्च (रु. ७१.४९ कोटी) ”, “ ४२१६, गृहनिर्माण यावरील भांडवली खर्च (रु. ८१.१९ कोटी) ”, “ ४२३६, पोषण आहार यावरील भांडवली खर्च (रु. १००.०० कोटी) ” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

सी. आर्थिक सेवांचा भांडवली लेखा यामधील घट प्रामुख्याने “ ५०५४, मार्ग व पूल यावरील भांडवली खर्च (रु. ९९१.७९ कोटी) ”, “ ४४०२, मृद व जलसंधारण यावरील भांडवली खर्च (रु. ५१४.५७ कोटी) ”, “ ४७०१ मोठे व मध्यम पाटबंधारे यावरील भांडवली खर्च (रु. २९९.२० कोटी) ”, “ ४८०१, वीज प्रकल्पावरील भांडवली खर्च (रु. १३३.८४ कोटी) ”, “ ४५१५, इतर ग्रामविकास कार्यक्रम यावरील भांडवली खर्च (रु. २५६.६२ कोटी) ”, “ ४४०८, अन्न, साठवण व वखार यावरील भांडवली खर्च (रु.९५२.६५ कोटी) ”, “ ४८५१, ग्रामोद्योग व लघु उद्योग यावरील भांडवली खर्च (रु. ६.९९ कोटी) ”, “ ५४७५, इतर सर्वसाधारण सेवा यावरील भांडवली खर्च (रु. ५.०८ कोटी) ” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

सी. आर्थिक सेवांचा भांडवली लेखा यामधील वाढ प्रामुख्याने “ ४४०६, वनीकरण व वन्यजीवन यावरील भांडवली खर्च (रु. ६८.३९ कोटी) ”, “ ४४१५, कृषीविषयक संशोधन व शिक्षण यावरील भांडवली खर्च (रु. १५.५१ कोटी) ” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

ऋण विभाग

जमा रकमा—

		(रुपये कोटीत)		
		सुधारलेले अंदाज	प्रत्यक्ष रकमा	तफावत
		२०१८-२०१९	२०१८-२०१९	
(इ) सरकारी ऋण	. .	३४,०६२.९८	२६,०२५.२१	(-) ८,०३७.७७
(एफ) कर्जे व आगाऊ रकमा	. .	२,२४५.८१	१,६०४.२९	(-) ६४१.५२
	एकूण . .	३६,३०८.७९	२७,६२९.५०	(-) ८,६७९.२९

सरकारी ऋणांखालील (जमा) रु. ३४,०६२.९८ कोटी इतके सुधारलेले अंदाज होते. त्यांच्या तुलनेत प्रत्यक्ष जमा रकमा रु. २६,०२५.२१ कोटी इतक्या आहेत. यामध्ये रु. ८,०३७.७७ कोटींची घट झालेली दिसून येते तर कर्जे व आगाऊ रकमा यामध्ये रु. ६४१.५२ कोटींची घट आहे.

खर्च—

		(रुपये कोटीत)		
		सुधारलेले अंदाज	प्रत्यक्ष रकमा	तफावत
		२०१८-२०१९	२०१८-२०१९	
(इ) सरकारी ऋण	. .	२८,४३५.५५	२५,११६.५०	(-) ३,३१९.०५
(एफ) कर्जे व आगाऊ रकमा	. .	१,७६६.५५	१,५४५.१७	(-) २२१.३८
	एकूण . .	३०,२०२.१०	२६,६६१.६७	(-) ३,५४०.४३

सरकारी ऋण रु. ३,३१९.०५ कोटी इतकी घट झालेली आहे. तर “ कर्जे व आगाऊ रकमा ” (खर्च) या मध्ये रु. २२१.३८ कोटींची घट आहे.

दोन—सुधारलेले अंदाज, २०१९-२०२०

एकूण वित्तीय स्थिती

२०१९-२०२० च्या अर्थसंकल्पात एकूण रु. ४,९१८.२१ कोटी इतकी तूट अपेक्षित होती. खाली दिलेल्या विवरणपत्रातील स्तंभ (३) मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे २०१९-२०२० च्या सुधारीत अंदाजात रु. ४,०१३.३७ कोटी इतकी तूट दिसून येते :-

			(रुपये कोटीत)	
(१)	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०१९-२०२० (२)	सुधारलेले अंदाज, २०१९-२०२० (३)		
महसुली लेखा—				
महसुली जमा	३,१४,६४०.१२	३,०९,८८०.५६		
महसुली खर्च	३,३४,९३३.०६	३,४१,३२३.२८		
महसुली शिल्लक (+)/तूट (-)	(—) २०,२९२.९४	(—) ३१,४४३.३२		
भांडवली लेखा—				
जमा—				
राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	७६,५५९.३८	७४,४३१.९३		
केंद्र शासनाकडून मिळालेली कर्जे	६३७.१०	५००.०१		
राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	२,२८९.६१	२,२८९.६१		
लोकलेखा—राखीव निधीकडील हस्तांतरणे	३,३२१.६९	६,०३४.९५		
लोकलेखा—इतर	६,५९,२०७.०८	६,८६,९४१.९७		
एकूण—जमा	७,४२,०१४.८६	७,७०,१९८.४७		
खर्च—				
भांडवली खर्च (निव्वळ)	४१,६५९.१६	४६,३१७.३३		
राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण.	२४,९६२.००	२४,९०१.९६		
केंद्र शासनाकडील कर्जे	१,२३२.५२	१,२३२.५२		
राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	२,००७.४५	३,१४५.६६		
लोकलेखा—राखीव निधीतून केलेला खर्च	३,४६९.१९	६,९१८.१६		
लोकलेखा—इतर	६,४८,६५९.०६	६,५६,६३२.२९		
एकूण—खर्च	७,२९,९८९.३९	७,३९,१४७.९२		
भांडवली लेखावरील शिल्लक/तूट	२०,०२५.४७	३१,०५०.५५		
शिल्लक /तूट (—)	(—) २६७.४६	(—) ३९२.७७		
सुरुवातीची शिल्लक	(—) ४,६५०.७५	(—) २,९६६.१५		
शिल्लक/तूट (—)	(—) ४,९१८.२१	(—) ३,३५८.९१		

सुधारलेले अंदाज, २०१९-२०२०

महसुली विभाग

जमेच्या व खर्चाच्या अर्थसंकल्पीय अंदाज व सुधारीत अंदाज यांमध्ये अपेक्षित असलेल्या तफावतीच्या प्रमुख बाबी आणि त्याबाबतची संक्षिप्त स्पष्टीकरणे खालील विवरण पत्रात दर्शविली आहेत.—

(रुपये कोटीत)

प्रधान शीर्ष	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०१९-२०२०	सुधारलेले अंदाज २०१९-२०२०	तफावत वाढ (+) घट (-)	शेरा
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
जमा				
०००५, केंद्रीय वस्तु व सेवा कर	१४११२.७५	११८९१.४२	-२२२१.३३	सुधारित अर्थसंकल्पीय अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील कर वितरण अंदाजावर आधारित आहे.
०००६, राज्य वस्तु व सेवा कर	१०२७५९.८९	८६४६९.८९	-१६२९०.००	कर संकलनातील तूट केंद्र शासनाकडून भरपाई स्वरूपात अदा केली जाते.
००२०, निगम कर	१५१०१.३९	१२२२९.५०	-२८७१.८९	सुधारित अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील कर वितरण अंदाजावर आधारित आहे.
००२१, निगम कराव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर	१२६८८.०५	१११२२.१७	-१५६५.८८	सुधारित अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील कर वितरण अंदाजावर आधारित आहे.
००२८, उत्पन्न व खर्च यांवरील इतर कर	२२००.००	२४५०.००	२५०.००	सुधारित अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील कर वितरण अंदाजावर आधारित आहे.
००३०, मुद्रांक व नोंदणी फी	२७०००.००	२९५००.००	२५००.००	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलांवर आधारित आहे.
००३७, सीमा शुल्क	२९३०.०७	२५५४.३१	-३७५.७६	सुधारित अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील कर वितरण अंदाजावर आधारित आहे.
००३८, संघ उत्पादन शुल्क	१७९८.८१	१६४४.९९	-१५३.८२	सुधारित अंदाज केंद्र शासनाकडून प्राप्त होणाऱ्या निधीवर आधारित आहेत.
००३९, राज्य उत्पादन शुल्क	१७४७७.३९	१७९७७.३९	५००.००	सुधारित अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील कर वितरण अंदाजावर आधारित आहे.
००४०, विक्रीकर	३७०६६.४३	३८०६६.४३	१०००.००	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलांवर आधारित आहे.
००४१, मोटार वाहनांवरील कर	८२४९.३४	८५९९.३४	३५०.००	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलांवर आधारित आहे.
००४२, माल व उतारू यांवरील कर	१६००.००	१७५०.००	१५०.००	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलांवर आधारित आहे.
००४३, वीजेवरील कर व शुल्क	९५७०.००	९८२०.००	२५०.००	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलांवर आधारित आहे.
०८५३, अलोहयुक्त खाणकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	३५७०.००	३६०६.६३	३६.६३	नवीन खाणकामपट्टे वाटप केल्याने अतिरिक्त महसूल अपेक्षित आहे.

प्रधान शीर्ष (१)	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०१९-२०२० (२)	सुधारलेले अंदाज २०१९-२०२० (३)	तफावत वाढ (+) घट (-) (४)	शेरा (५)
खर्च				
२०४१, वाहनांवरील कर	१८३३.८३	२०४७.११	२१३.२८	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाने प्रवाश्यांना दिलेल्या विविध सवलतीमुळे सुधारित अंदाजात वाढ दिसून येते.
२०४९, व्याज प्रदाने	३५२०७.०२	३४१७२.७१	-१०३४.३१	वर्षभरामध्ये उभारलेल्या एकूण कर्जावर कमी व्याज प्रदान करावे लागल्याने.
२०५५, पोलीस	१६८४२.३४	१६३७२.६८	-४६९.६६	अनिवार्य खर्चातील आर्थिक उपाययोजनेमुळे घट झाली आहे.
२०५९, सार्वजनिक बांधकामे	१८५९.०३	११३१.६९	-७२७.३४	अनिवार्य खर्चातील आर्थिक उपाययोजनेमुळे घट झाली आहे.
२०७०, इतर प्रशासकीय सेवा	२०३२.१२	४९२.८८	-१५३९.२४	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारीत आहेत.
२०७१, निवृत्ती वेतने व इतर सेवा निवृत्ती लाभ	२७८३५.८६	२७३९८.६५	-४३७.२१	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारीत आहेत.
२२०२, सर्वसाधारण शिक्षण	६७३०२.५९	६३११७.६६	-४१८४.९३	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारीत आहेत.
२२०३, तंत्र शिक्षण	२९९३.६३	२७७१.३६	-२२२.२७	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारीत आहेत.
२२०५, कला व संस्कृती	५१३.५८	२७१.००	-२४२.५८	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारीत आहेत.
२२१५, पाणीपुरवठा व स्वच्छता	६८५९.५९	५५३१.८९	-१३२७.७०	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारीत आहेत.
२२१६, गृहनिर्माण	८२१३.४१	३६१९.८४	-४५९३.५७	सुधारीत कार्यक्रमांतर्गतच्या निधी वाटपावर आधारीत.
२२१७, नगरविकास	१४३६६.१०	११९९१.८१	-२३७४.२९	सुधारीत कार्यक्रमांतर्गतच्या निधी वाटपावर आधारीत.
२२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण.	१७८८४.५४	१६०५१.२०	-१८३३.३४	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारीत आहेत.
२२३०, कामगार व सेवायोजन	१४४१.६९	१२३५.२२	-२०६.४७	सुधारीत कार्यक्रमांतर्गतच्या निधी वाटपावर आधारीत.
२२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	४२६९.४८	५९०२.८९	१६३३.४१	सुधारीत अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारीत आहेत.
२२३६, पोषण आहार	२६८२.३२	४८२८.७९	२१४६.४७	सुधारीत अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारीत आहेत.

प्रधान शीर्ष (१)	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०१९-२०२० (२)	सुधारलेले अंदाज २०१९-२०२० (३)	तफावत वाढ (+) घट (-) (४)	शेरा (५)
२२४५, नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य	६४१०.५२	११५९७.०९	५१८६.५७	पुर व दुष्काळी परीस्थितीसाठी अतिरिक्त निधीचे वाटप करण्यासाठी अतिरिक्त निधीची तरतूद करावी लागली.
२४०१, पीक संवर्धन	७२४७.८५	६८३४.७३	-४१३.१२	सुधारीत अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारीत आहेत.
२४०६, वनीकरण व वन्यजीवन	३०४४.९८	२६७७.३८	-३६७.६०	सुधारीत अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारीत आहेत.
२४०८, अन्न, साठवण व वखार	५५९.४३	२३०.२६	-३२९.१७	सुधारीत अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारीत आहेत.
२४१५, कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण	१४१५.०९	१०७२.७६	-३४२.३३	प्रत्यक्ष खर्चावर आधारीत बचत.
२४२५, सहकार	१०५०.४२	२४३९.३४	१३८८.९२	शेतकऱ्यांच्या विविध योजनांच्या सहाय्यासाठी अतिरिक्त तरतूद करण्यात आली.
२४३५, इतर कृषिविषयक कार्यक्रम	४०५.६२	१६९३०.६२	१६५२५.००	छत्रपती शिवाजी महाराज शेतकरी सन्मान योजना २०१७ व महात्मा जोतिराव फुले शेतकरी कर्ज मुक्ती योजना २०१९ करिता अतिरिक्त तरतूद करण्यात आली.
२५०५, ग्रामीण रोजगार	६६१७.७८	४४८४.२९	-२१३३.४९	सुधारीत कार्यक्रमांतर्गत निधीवर आधारीत.
२५१५, इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम	८११८.०८	६७७३.४२	-१३४४.६६	सुधारीत कार्यक्रमांतर्गत निधीवर आधारीत.
२७०१, मोठे व मध्यम पाटबंधारे	१७१८.४९	१३६२.८५	-३५५.६४	सुधारीत अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारीत आहे.
२८०१ वीज	७९९८.८९	११३६५.९४	३३६७.०५	कृषी पंपधारकांना सवलत देण्यासाठी तरतूद सुधारीत अंदाजात केल्यामुळे.
२८५२, उद्योग	२७६८.२३	३८२२.६४	१०५४.४१	सुधारीत अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारीत आहे.
३६०४, स्थानिक संस्था व पंचायत राज्य संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे.	२२०८५.२८	२१५३०.१५	-५५५.१३	परिगणनेनुसार देय रक्कम घटल्याने.

भांडवली विभाग

अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०१९-२०२० रु. ४१,६५९.१६ कोटी आहेत तर २०१९-२०२० चे सुधारलेले अंदाज रु. ४६,३१७.३४ कोटी आहेत. ते खालीलप्रमाणे :—

		(रुपये कोटीत)	
		अर्थसंकल्पीय अंदाज २०१९-२०२०	सुधारलेले अंदाज, २०१९-२०२०
(अ)	अन्नधान्याच्या व्यवहारासंबंधातील भांडवली खर्च	२,३१३.५०	२,३१३.५०
(ब)	अन्नधान्याच्या व्यवहाराव्यतिरिक्त इतर योजनांवरील भांडवली खर्च	३९,३४५.६६	४४,००३.८४
एकूण		४१,६५९.१६	४६,३१७.३४

अन्नधान्य व्यवहाराव्यतिरिक्त इतर भांडवली खर्चात रु. ४,६५८.१७ कोटी इतकी वाढ दिसून येते. कर्जे व आगाऊ रकमा (जमा) यांकरिता अर्थसंकल्पीय अंदाज २०१९-२०२० रु. २,२८९.६१ कोटी एवढे असून सुधारलेले अंदाज २०१९-२०२० रु. २,२८९.६१ कोटी एवढे आहेत. कर्जे व आगाऊ रकमा याखालील संवितरणासाठी अर्थसंकल्पीय अंदाज रु. २,००७.४५ कोटी व सुधारलेले अंदाज रु. ३,१४५.६६ कोटी इतके असून खर्चात रु. १,१३८.२१ कोटी इतकी वाढ दिसून येते.

अर्थसंकल्प २०२०-२०२१

महसुली विभाग

सन २०२०-२०२१ च्या अर्थसंकल्पात करांच्या दरांच्या विद्यमान पातळीच्या आधारावर, महसुली लेख्यात रु. ९,५१०.६९ कोटींची तूट दिसून येते. अर्थसंकल्पीय अंदाज पुढीलप्रमाणे आहेत :-

एक.—महसुली जमा रकमा—

(रुपये कोटीत)

ए. कर महसूल—

(ए) वस्तू व सेवा कर	..	..	..	..	१,२१,७०७.७५
(बी) उत्पन्न व खर्च यांवरील कर	..	..	..	..	३०,९७८.१६
(सी) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील कर	..	..	..	..	३३,९९९.५१
(डी) वस्तू व सेवा याव्यतिरिक्त विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील कर	..	..	..	..	८६,४९५.२७
एकूण—ए					२,७३,१८०.६९

बी. करेतर महसूल—

(ए) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा	..	..	..	..	२,९८३.३५
(एक) सर्वसाधारण सेवा	..	..	..	..	२,६६०.६०
(दोन) सामाजिक सेवा	..	..	..	..	५,६६७.१९
(तीन) आर्थिक सेवा	..	..	..	..	९,१९५.०१
एकूण—बी					२०,५०६.१६

सी. सहायक अनुदाने व अंशदाने—

(ए) केंद्र सरकारकडून सहायक अनुदाने—

(एक) केंद्रीय योजना आणि केंद्र पुरस्कृत योजनांकरिता	..	..	..	..	२४,१७१.८९
(दोन) वित्त आयोगाची अनुदाने	..	..	..	..	१५,९८३.०३
(तीन) राज्यांना इतर अनुदाने	..	..	..	..	१३,६१५.१२
एकूण—सी					५३,७७०.०३
एकूण—महसुली जमा					३,४७,४५६.८९

दोन.—महसुली खर्च—

(ए) सर्वसाधारण सेवा	..	..	..	..	१,११,८४३.९८
(बी) सामाजिक सेवा	..	..	..	..	१,५३,२३७.१०
(सी) आर्थिक सेवा	..	..	..	..	६८,२१०.९१
(डी) सहायक अनुदाने व अंशदाने	..	..	..	..	२३,६७५.५९
एकूण—महसुली खर्च					३,५६,९६७.५८
शिल्लक(+)/तूट(-)					(-) ९,५१०.६९

सुधारलेले अंदाज, २०१९-२०२० व अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२०-२०२१ यांची तुलना खालीलप्रमाणे आहे :-

(रुपये कोटीत)

			सुधारलेले अंदाज, २०१९-२०२०	अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०२०-२०२१
महसुली जमा	..	..	३,०९,८८०.५६	३,४७,४५६.८९
महसुली खर्च	..	..	३,४१,३२३.८८	३,५६,९६७.५८
			शिल्लक(+)/तूट(-)	(-) ९,५१०.६९
			(-) ३१,४४३.३२	(-) ९,५१०.६९

अर्थसंकल्प २०२०-२०२१

महसुली विभाग

जमेच्या व खर्चाच्या सुधारित अंदाज व अर्थसंकल्पीय अंदाज यांमध्ये अपेक्षित असलेल्या तफावतीच्या प्रमुख बाबी आणि त्याबाबतची संक्षिप्त स्पष्टीकरणे खालील विवरण पत्रात दर्शविली आहेत.—

(रुपये कोटीत)

प्रधान शीर्ष	सुधारलेले	अर्थसंकल्पीय	तफावत	शेरा
	अंदाज	अंदाज	वाढ (+) घट (-)	
(१)	२०१९-२०२०	२०२०-२०२१	(४)	(५)
जमा				
०००५, केंद्रीय वस्तू व सेवा कर	११८९१.४२	१४५६१.४८	२६७०.०६	अर्थसंकल्पीय अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील कर वितरण अंदाजावर आधारित आहे.
०००६, राज्य वस्तू व सेवा कर	८६४६९.८९	१०७१४६.२७	२०६७६.३८	नवीन कर संरचनेमध्ये १४ टक्के वार्षिक वाढ आश्वासित केलेली असल्यामुळे.
००२०, निगम कर	१२२२९.५०	१४७९८.३५	२५६८.८५	अर्थसंकल्पीय अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील कर वितरण अंदाजावर आधारित आहे.
००२१, निगम कराव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर	१११२२.१७	१३७५९.८१	२६३७.६४	अर्थसंकल्पीय अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील कर वितरण अंदाजावर आधारित आहे.
००२८, उत्पन्न व खर्च यांवरील इतर कर	२४५०.००	२४२०.००	-३०.००	अर्थसंकल्पीय अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील कर वितरण अंदाजावर आधारित आहे.
००२९, जमीन महसूल	३५२०.००	४०००.००	४८०.००	कर संकलनात सुधारणा होण्यासाठी उपाययोजना व शासकीय जमिनीचा सुयोग्य वापर करून अतिरिक्त महसूल गोळा होणे अपेक्षित आहे.
००३०, मुद्रांक व नोंदणी फी	२९५००.००	३००००.००	५००.००	सर्वसाधारण वाढ.
००३७, सीमा शुल्क	२५५४.३१	३००२.७७	४४८.४६	अर्थसंकल्पीय अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील कर वितरण अंदाजावर आधारित आहेत.
००३८, संघ उत्पादन शुल्क	१६४४.९९	१९६१.९१	३१६.९२	अर्थसंकल्पीय अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील कर वितरण अंदाजावर आधारित आहे.
००३९, राज्य उत्पादन शुल्क	१७९७७.३९	१९२२५.१३	१२४७.७४	महसूलातील अपेक्षित वाढीवर अर्थसंकल्पीय अंदाज आधारित आहेत.
००४०, विक्रीकर	३८०६६.४३	४००००.४३	१९३४.००	महसूलातील अपेक्षित वाढीवर अर्थसंकल्पीय अंदाज आधारित आहेत.
००४१, मोटार वाहनांवरील कर	८५९९.३४	९५००.००	९००.६६	महसूलातील अपेक्षित वाढीवर अर्थसंकल्पीय अंदाज आधारित आहेत.
००४२, माल व उतारू यांवरील कर	१७५०.००	१७६०.००	१०.००	महसूलातील अपेक्षित वाढीवर अर्थसंकल्पीय अंदाज आधारित आहेत.

प्रधान शीर्ष (१)	सुधारलेले अंदाज २०१९-२०२० (२)	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२०-२०२१ (३)	तफावत वाढ (+) घट (-) (४)	शेरा (५)
००४३, वीजेवरील कर व शुल्क	९८२०.००	९५००.००	-३२०.००	औद्योगिक ग्राहकांना द्यावयाच्या प्रस्तावित सवलतीमुळे घट अपेक्षित आहे.
००४५, विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	१३८१.२५	१५१९.३७	१३८.१२	सर्वसाधारण वाढ
००४९, व्याजावरील जमा	२६००.००	२७०७.७२	१०७.७२	सर्वसाधारण वाढ
०२१७, नगरविकास	३५३५.२३	३७११.९९	१७६.७६	सर्वसाधारण वाढ
०७००, मोठे पाटबंधारे	३५२.१२	१३४५.९७	९९३.८५	पाटबंधारे विकास महामंडळाकडून पाणीपट्टीची रक्कम जमा करण्यात येते आता महामंडळाने शासनाकडून केलेल्या व्यवस्थापकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती करावयाची आहे.
०८५३, अलोहयुक्त खाणकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	३६०६.६३	५६४६.०५	२०३९.४३	नवीन खाणपट्टे वाटप केलेले असल्याने अतिरिक्त महसूल अपेक्षित आहे.
खर्च				
२०१४, न्यायदान	२४८६.१८	२८९६.७२	४१०.५४	सर्वसाधारण वाढ
२०१५, निवडणुका	१९१९.००	९१५.१८	-१००३.८२	सन २०१९-२० यावर्षातील लोकसभा व विधानसभा निवडणूकांसाठी अतिरिक्त तरतूद केल्यामुळे.
२०४१, वाहनांवरील कर	२०४७.११	१८१८.८५	-२२८.२७	वाहन खरेदीमध्ये घट झाल्याने.
२०४९, व्याज प्रदाने	३४१७२.७१	३५५३०.६४	१३५७.९२	वर्षभरात अधिक कर्ज अपेक्षित असल्याने.
२०५२, सेक्रेटरीएट-सर्वसाधारण सेवा	९३७.५९	११५७.५४	२१९.९५	सर्वसाधारण वाढ
२०५३, जिल्हा प्रशासन	७९५७.७०	८६४२.४२	६८४.७२	मुख्यत्वेकरून वेतन व वेतनेतर खर्चात वाढ झाल्यामुळे.
२०५५, पोलीस	१६३७२.६८	१९६४७.५७	३२७४.९०	मुख्यत्वेकरून वेतन व वेतनेतर खर्चात वाढ झाल्यामुळे.
२०५९, सार्वजनिक बांधकामे	११३१.६९	१८८२.८०	७५१.११	मुख्यत्वेकरून वेतन व वेतनेतर खर्चात वाढ झाल्यामुळे.
२०७०, इतर प्रशासकीय सेवा	४९२.८८	२०७१.५०	१५७८.६२	महागाई भत्यात वाढ अपेक्षित असल्यामुळे.
२०७१, निवृत्ती वेतने व इतर सेवा निवृत्ती लाभ	२७३९८.६५	२९२२३.१४	१८२४.४९	अर्थसंकल्पीय अंदाज सातव्या वेतन आयोगानुसार प्रत्यक्ष गरजेवर आणावेत.

प्रधान शीर्ष (१)	सुधारलेले अंदाज २०१९-२०२० (२)	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२०-२०२१ (३)	तफावत वाढ (+) घट (-) (४)	शेरा (५)
२२०२, सर्वसाधारण शिक्षण	६३११७.६६	६८७३९.७३	५६२२.०६	वेतन व वेतनेतर खर्चाकरिता तसेच सातव्या वेतन आयोगानुसार आवश्यक निधीवर आधारित अंदाज.
२२०३, तंत्र शिक्षण	२७७१.३६	३१३३.६९	३६२.३३	वेतन व वेतनेतर खर्चाकरिता तसेच सातव्या वेतन आयोगानुसार आवश्यक निधीवर आधारित अंदाज.
२२०५, कला व संस्कृती	२७१.००	४९३.७८	२२२.७७	वेतन व वेतनेतर खर्चात वाढ अपेक्षित असल्याने.
२२१५, पाणी पुरवठा आणि स्वच्छता	५५३१.८९	६२९६.९८	७६५.०८	कार्यक्रमांवरील मंजूर निधी वाटपावर आधारित.
२२१६, गृहनिर्माण	३६१९.८४	५५५१.१३	१९३१.२९	मंजूर योजनांसाठी अर्थसंकल्पित निधी व केंद्र हिस्सा यावर आधारित.
२२१७, नगरविकास	११९९१.८१	१६७७०.५१	४७७८.७०	कार्यक्रमावरील मंजूर निधी वाटपावर आधारित.
२२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण.	१६०५१.२१	१८५३४.७०	२४८३.५०	सुधारित कार्यक्रमावरील निधी वाटपावर आधारित.
२२३०, कामगार व सेवायोजन	१२३५.२२	१७०१.६४	४६६.४३	कार्यक्रमावरील मंजूर निधी वाटपावर आधारित.
२२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	५९०२.८९	५४८८.४८	-४१४.४१	कार्यक्रमावरील मंजूर निधी वाटपावर आधारित
२२३६, पोषण आहार	४८२८.७९	३२१५.४५	-१६१३.३४	कार्यक्रमावरील मंजूर निधी वाटपावर आधारित
२२४५, नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य	११५९७.०९	६४४८.३८	-५१४८.७०	पूर व दुष्काळ निवारण उपाययोजनेसाठी सन २०१९-२०२० मध्ये अतिरिक्त निधी वाटप केला होता.
२४०१, पीक संवर्धन	६८३४.७३	७५१०.८१	६७६.०८	७ वा वेतन आयोगाच्या अंमलप्रजावणीसाठी केलेली तरतूद.
२४०६, वनीकरण व वन्यजीवन	२६७७.३८	३०१५.७२	३३८.३४	सुधारित कार्यक्रमांतर्गतच्या निधी वाटपावर आधारित.
२४०८, अन्न, साठवण व वखार	२३०.२६	६५६.१६	४२५.९०	सुधारित कार्यक्रमांतर्गतच्या निधी वाटपावर आधारित
२४१५, कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण	१०७२.७६	१४६७.७४	३९४.९८	खर्चावर आधारित वाढीव तरतूद प्रस्तावित.
२४२५, सहकार	२४३९.३४	१४२२.११	-१०१७.२२	शेतकऱ्यांच्या विविध योजनांच्या सहाय्यासाठी २०१९-२० या आर्थिक वर्षात अतिरिक्त तरतूद करण्यात आली.

प्रधान शीर्ष (१)	सुधारलेले अंदाज २०१९-२०२० (२)	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२०-२०२१ (३)	तफावत वाढ (+) घट (-) (४)	शेरा (५)
२४३५, इतर कृषिविषयक कार्यक्रम	१६९३०.६२	७००१.३९	-१९२९.२३	छत्रपती शिवाजी महाराज शेतकरी सन्मान योजना २०१७ व महात्मा जोतिराव फुले शेतकरी कर्ज मुक्ती योजना २०१९ करिता अतिरिक्त तरतूद करण्यात आली.
२५०५, ग्रामीण रोजगार	४४८४.२९	६७९७.१२	२३१२.८३	कार्यक्रमावरील खर्चावर आधारित.
२५१५, इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम	६७७३.४२	७१२६.४१	३५२.९९	कार्यक्रमांवरील निधी वाटपावर आधारित.

**भांडवली विभाग
भांडवली खर्च**

अन्नधान्य व्यवहारासंबंधातील भांडवली खर्चावरील रु. २,३४६.९९ कोटी तरतुदी व्यतिरिक्त २०२०-२०२१ च्या अर्थसंकल्पात भांडवली लेख्यांवरील खर्चासाठी रु. ४२,७७६.९७ कोटी (निव्वळ) इतकी तरतूद केली आहे. एकूण भांडवली लेख्यांवरील निधीचे विकास क्षेत्रनिहाय वर्गीकरण पुढीलप्रमाणे आहे :-

					(रुपये कोटीत)
ए. सर्वसाधारण सेवांचा भांडवली लेखा	..	..	..	..	३,१४७.८९
बी. सामाजिक सेवांचा भांडवली लेखा	..	..	..	..	४,८६१.३४
सी. आर्थिक सेवांचा भांडवली लेखा	..	..	..	..	३७,११४.७४
(अ) कृषि व संलग्न सेवांचा भांडवली लेखा	..	..	..	६,२६४.४१	
(ब) ग्रामीण विकासाचा भांडवली लेखा	..	..	..	५,९०५.५२	
(क) डोंगराळ क्षेत्रावरील भांडवली लेखा	..	..	..	९५.००	
(ड) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण यांचा भांडवली लेखा	..	..	..	१२,४१५.७०	
(इ) उर्जेचा भांडवली लेखा	..	..	..	४१३.२७	
(फ) उद्योग व खनिजे यांवरील भांडवली लेखा	..	..	..	५१.८७	
(ग) वाहतुकीवरील भांडवली लेखा	..	..	..	११,६५५.३३	
(ह) सर्वसाधारण आर्थिक सेवांवरील भांडवली लेखा	..	..	..	३१३.६४	
					एकूण ..
					<u>४५,१२३.९७</u>

विकास कार्यक्रम, २०२०-२०२१

वार्षिक कार्यक्रम सन २०२०-२०२१ चे आकारमान रु. १,१५,००० कोटी इतके निश्चित करण्यात आले आहे. त्यानुसार सन २०२०-२०२१ च्या अर्थसंकल्पात रु. १,१५,००० कोटी इतकी तरतूद अर्थसंकल्पीत करण्याचे प्रस्तावित केले आहे, त्यापैकी रु. ९,८०० कोटी जिल्हा योजनांसाठी आहे.

२. या अर्थसंकल्पामध्ये रु. ७४,९६५.८३ कोटी एवढ्या रकमेची तरतूद महसुली लेख्यावरील असून रु. ३८,४५८.२९ कोटी भांडवली लेख्यावरील आणि रु. १,५७५.८८ कोटी कर्जे व आगाऊ रकमा यांवरील आहे.

३. केंद्रीय व केंद्र पुरस्कृत कार्यक्रमांसाठी रु. २९,०२८.७९ कोटी रुपये एवढ्या खर्चाची तरतूद या अर्थसंकल्पात करण्यात आली आहे. यापैकी रु. २७,८७३.१५ कोटी रुपयांची तरतूद महसुली लेख्यावरील व उर्वरित रु. १,१५५.६४ कोटी रुपयांची तरतूद भांडवली लेख्यावरील व ऋणांवरील नियत खर्चासाठी असेल.

४. जनजाती क्षेत्र उपयोजनेसाठी एकूण रु. ११,३८४.०१ कोटींची तरतूद करण्यात आली असून राज्य योजनेखालील रु. ८,८५३.०० कोटी आणि केंद्र पुरस्कृत व केंद्रीय योजनेखालील रु. २,५३१.०१ कोटी अशी त्याची विगतवारी आहे.

वार्षिक कार्यक्रम २०२०-२०२१ मधील निधी वाटपाची क्षेत्रनिहाय विभागणी पुढीलप्रमाणे आहे :—

(रुपये कोटीत)

			वार्षिक कार्यक्रम २०२०-२०२१ (प्रस्तावित निधी)
१.	कृषी व संलग्न सेवा	..	१६,३३३.९४
२.	ग्रामीण विकास	..	५,१२४.८६
३.	विशेष क्षेत्र कार्यक्रम	..	१६०.००
४.	पाटबंधारे पूर नियंत्रण	..	११,८९७.८६
५.	ऊर्जा	..	९,१११.३५
६.	उद्योग व खाण	..	८४२.८५
७.	परिवहन	..	१६,८४६.२३
८.	विज्ञान, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	..	३८०.८९
९.	सामान्य आर्थिक सेवा	..	१,९७१.८५
१०.	सामाजिक व सामूहिक सेवा	..	४२,५८८.३४
११.	सामान्य सेवा	..	७,५६४.५१
१२.	इतर कार्यक्रम	..	२,१७७.३१
एकूण			१,१५,०००.००

एकूण वित्तीय स्थिती

सन २०२०-२०२१ मधील एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती पुढे दर्शविल्याप्रमाणे रु. ३,२४२.६३ कोटींची तूट दर्शविते :-

							(रुपये कोटीत)
							अर्थसंकल्पीय अंदाज
							२०२०-२०२१
							<hr/>
महसुली लेखा—							
महसुली जमा	..	..	..	..	..	..	३,४७,४५६.८९
महसुली खर्च	..	..	..	..	..	..	३,५६,९६७.५८
							<hr/>
						एकूण—महसुली तूट	.. (—) ९,५१०.६९
<hr/>							
भांडवली लेखा—							
जमा रकमा—							
राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	..	..	..	..	..	..	८०,६०८.७४
केंद्र सरकारची कर्जे	..	..	..	..	..	..	४९७.४६
राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	..	..	..	..	..	..	२,३०९.२५
लोकलेखा—राखीव निधीकडील हस्तांतरणे	..	..	..	..	..	..	५,८४४.५०
लोकलेखा—इतर	..	..	..	..	..	..	६,७६,५३१.८५
							<hr/>
						एकूण—जमा रकमा	.. ७,६५,७९१.८०
<hr/>							
खर्च—							
भांडवली खर्च (निव्वळ)	..	..	..	..	..	..	४५,१२३.९७
राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	..	..	..	..	..	..	२८,५२१.०४
केंद्र सरकारची कर्जे	..	..	..	..	..	..	१,१७९.२५
राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	..	..	..	..	..	..	२,२९२.९५
लोकलेखा—राखीव निधीतून केलेला खर्च	..	..	..	..	..	..	५,८३६.७३
लोकलेखा—इतर	..	..	..	..	..	..	६,७३,२२४.०५
							<hr/>
						एकूण—खर्च	.. ७,५६,१७७.९९
<hr/>							
						भांडवली लेख्यातील शिल्लक	.. ९,६१३.८१
<hr/>							
						शिल्लक/तूट	.. (+) १०३.१२
<hr/>							
						सुरुवातीची शिल्लक	.. (—) ३,३५८.९१
<hr/>							
						तूट	.. (—) ३,२५५.७९
<hr/>							

मनोज सौनिक,

अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग.

विवरणपत्र

भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद ३७१ (२) (ख) अन्वये पारित “ विदर्भ, मराठवाडा व उर्वरित महाराष्ट्र विकास मंडळे आदेश, २०११ ” मधील कलम ७ अन्वये महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी २०२०-२०२१ च्या वार्षिक कार्यक्रमांतर्गत केलेल्या निधीच्या वाटपाबाबतचे विवरणपत्र.

२०२०-२०२१ मध्ये वार्षिक कार्यक्रमाकरता एकूण रु. १,१५,०००.०० कोटी एवढा अर्थसंकल्पित होणारा निधी राज्य शासनास उपलब्ध असेल असा अंदाज करण्यात आला आहे. ज्या कार्यक्रमांचा आणि प्रकल्पांचा लाभ संपूर्ण राज्याला होतो अशा कार्यक्रमांवरील खर्च आणि ज्या कार्यक्रम/प्रकल्पांचा निधी विभाजनीय नाही असे एकूण रु. ३९,९९०.७९ कोटी राखून ठेवून उर्वरित रु. ७५,००९.२१ कोटी निधीचे विकास मंडळांच्या कार्यक्षेत्रासाठी मा. राज्यपालांनी खालीलप्रमाणे वाटप करण्यास मान्यता दिली आहे.

२०२०-२०२१ साठी राज्यपालांनी कार्यक्रम खर्चासाठी निधीचे केलेले वाटप :—

अनु- क्रमांक (१)	विकास मंडळाचे नाव (२)	नियतव्यय (रुपये कोटीत) (३)
१	विदर्भ विकास मंडळ	२०,१०५.५८
२	मराठवाडा विकास मंडळ	१४,९२४.६९
३	उर्वरित महाराष्ट्र विकास मंडळ	३९,९७८.९४
	एकूण	७५,००९.२१

INTRODUCTORY NOTE

Government accounts are kept in three parts, namely :—

Part-I	Consolidated Fund
Part-II	Contingency Fund
Part-III	Public Account.

The outlays on the various activities of Government are met from the Consolidated Fund which is made up of revenue receipts, loans raised and recoveries of loans and advances made by the State Government. Necessary demands for grants are placed before the Legislature before the beginning of the financial year and supplementary demands are presented from time to time in the course of the financial year for this purpose. The grants so passed by the Legislature are incorporated in an Appropriation Act or in Supplementary Appropriation Acts, authorising the necessary appropriations from the Consolidated Fund. These grants are made department-wise in respect of each major head of account controlled by the respective administrative departments of Mantralaya except for expenditure on Building Works, Tribal Area Sub-Plan and Plan provisions for removal of regional imbalance for which composite demands are obtained under concerned departments of Mantralaya. However, where it is not possible to obtain composite demand for removal of regional imbalance, the requisite provisions have been exhibited separately under the concerned functional major heads.

2. During the course of the year, however, occasions do arise when provisions made for certain items of expenditure are found inadequate or when urgent and emergent items of expenditure, not provided for in the budget have to be financed. To meet such situations, Government is empowered to meet additional expenditure in respect of approved items of expenditure by reappropriating savings, if available, under other items within the same grant. In case, where such savings are not forthcoming or a new item of expenditure has to be financed in anticipation of the approval of the Legislature, expenditure is initially met from the Contingency Fund set up under Article 267 (2) of the Constitution. The withdrawals from the Contingency Fund are recouped to the Fund by presenting supplementary demands to the Legislature, giving all the details of expenditure incurred in anticipation of the approval of the Legislature.

3. The third part of Government accounts *viz.* Public Account records transactions relating to public moneys other than those mentioned above. These transactions relate to Reserve Funds set up by Government. Transactions of banking nature, such as, temporary deposits by the public in the course of their dealing with Government, deposits of local bodies and remittances between different Governments or between different treasuries of the State Government, are also recorded in the Public Account. Investments of surplus cash balances of the State are also made through this account.

4. Since 1981-82 it has been the practice to present the State Budget to the State Legislature after the Central Budget is presented to the Parliament. The Budget Estimates for 2020-2021 include provisions for standing charges and for schemes already under execution after allowing for a normal increase over the current year level of expenditure as well as new schemes listed in the Budget Memorandum.

5. The variations in regard to the Revised Estimates and Actuals for the year 2018-2019, the Budget Estimates and the Revised Estimates of the year 2019-2020 and the salient features of the Budget Estimates, 2020-2021, are indicated below :—

I—ACTUALS, 2018-2019

A—REVENUE SECTION

The actuals for 2018-2019 reveal a Deficit of Rs. 14,960.04 crore against the Increase of Rs. 11,974.60 crores as estimated in the Revised Estimate.

				(Rs. crore)		
				Revised Estimates, 2018-2019	Actuals, 2018-2019	Betterment (+) Worsening (-)
Receipts	...	...	...	2,86,499.70	2,78,996.27	(-) 7,503.43
Expenditure	...	...	...	3,01,459.74	2,67,021.67	(-) 34,438.07
Surplus (+) or Deficit (-)	...			(-) 14,960.04	(+) 11,974.60	(-) 26,934.64

Further break-up of the above deficit is shown below :—

(A) Receipts—

(Rs. crore)

	Revised Estimates, 2018-2019	Actuals, 2018-2019	Variations
(a) Tax Revenue	2,30,981.72	2,29,490.58	(-) 1,491.14
(b) Non-Tax Revenue	17,050.27	15,843.56	(-) 1,206.71
(c) Grant-in-aid and Contribution	38,467.71	33,662.13	(-) 4,805.58
Total	2,86,499.70	2,78,996.27	(-) 7,503.43

The Revenue receipts reveal a decrease of Rs. 7,503.43 crores comprising of decrease in “Grant-in-aid and Contribution (Rs. 4,805.58 crores)”, “Non-Tax revenue (Rs.1,206.71 crores) and “Tax revenue (Rs.1,491.14 crores)”.

The increase in Tax Revenue is mainly under “0008, Integrated Goods and Service Tax (Rs.828.20 crores)”, “0043, Taxes and Duties on Electricity (Rs.1,385.12 crores)”, “0029, Land Revenue (Rs.588.04 crores)”, “0030, Stamps and Registration Fees (Rs.3,545.05 crores)”, “0044, Service Tax (Rs.184.03 crores)”, “0045, Other Taxes and Duties on Commodities and Services (Rs.73.25 crores)”, “0041, Taxes on Vehicle (Rs.614.09 crores)”

The decrease in Tax Revenue is mainly under “0042, Taxation on Goods and Passengers (Rs.594.94 crores)”, “0006, State Goods and Services Tax (SGST) (Rs.7,787.93 crores)”, “0038, Union Excise Duty (Rs.102.45 crores)”

The increase in Non-Tax Revenue is mainly as under “0853, Non-ferrous Mining and Metallurgical Industries (Rs.656.71 crores)”, “0050, Dividends and Profits (Rs.25.48 crores)”, “0049, Interest Receipts (Rs.1,290.28 crores)”, “0406, Forestry and Wild Life (Rs.96.44 crores)”, “0216, Housing (Rs.25.88 crores)”,

The decrease in Non-Tax Revenue is mainly due to “0070, Other Administrative Services (Rs.110.15 crores)”, “0075, Miscellaneous General Services (Rs.118.45 crores)”, “0217, Urban Development (Rs.1,841.63 crores)”, “0801, Power (Rs.692.43 crores)”, “0055, Police (Rs.116.42 crores)”

The decrease in Grant-in-aid and Contributions is mainly as under “1601, Grant-in-aid from Central Government (Rs.4,805.58 crores)”.

(B) Expenditure—

(Rs. crore)

	Revised Estimates, 2018-2019	Actuals, 2018-2019	Variations
(A) General Services	88,258.73	84,764.50	(-) 3,494.23
(B) Social Services	1,29,499.01	1,09,390.99	(-) 20,108.02
(C) Economic Services	63,040.39	52,758.97	(-) 10,281.42
(D) Grant-in-aid and Contributions	20,661.61	20,107.21	(-) 554.40
Total	3,01,459.74	2,67,021.67	(-) 34,438.07

The Revenue Expenditure reveals a decrease of Rs. 34,438.07 crores. The decrease in expenditure is under “A. General Services (Rs. 3,494.23 crores)”, “B. Social Services (Rs. 20,108.02 crores)”, “C. Economic Services (Rs.10,281.42 crores)” and in “D. Grant-in-aid and Contributions (Rs. 554.40 crores)”

The decrease in A. General Services is mainly as under “2055, Police (Rs.1364.64 crores)”, “2053, District Administration (Rs.526.42 crores)”, “2014, Administration of Justice (Rs.299.31 crores)”, “2029, Land Revenue (Rs.212.05 crores)”, “2071, Pension and Other Retirement Benefits (Rs.277.83 crores)”

The increase in A. General Services is mainly as under “2049, Interest Payments (Rs.92.17 crores)”

The decrease in B. Social Services is mainly as under “2202, General Education (Rs.5,137.24 crores)”, “2217, Urban Development (Rs.3,532.80 crores)”, “2245, Relief on Account of Natural Calamities (Rs.1,467.90 crores)”, “2215, Water Supply and Sanitation (Rs.2,834.79 crores)”, “2210, Medical and Public Health (Rs.2,550.22 crores)”

The decrease in C. Economic Services is mainly as under “2505, Rural Employment (Rs.5,673.27”, “2435, Other Agricultural Programme (Rs.3.34 crores)”, “2401, Crop Husbandry (Rs.1,434.67 crores)”, “2515, Other Rural Development Programmes (Rs.542.36 crores)”

The increase in C. Economic Services is mainly as under “2702, Minor Irrigation (Rs.25.85 crores)”, “2701, Major and Medium Irrigation (Rs.1.66 crores)”, “3054, Roads and Bridges (Rs.288.92 crores)”,

The decrease in D. Grant-in-aid and Contributions is mainly as under “3604, Compensation and Assignments to Local Bodies and Panchayati Raj Institutes (Rs.554.40 crores)”

Capital Expenditure

In Capital Expenditure outside Revenue Account, as against Revised Estimates of Rs. 41,572.70, the Actual Expenditure is Rs.35,049.05, showing a decrease of Rs.6,523.65 crores.

The decrease in A. Capital Account of General Services is mainly as under “4059, Capital Outlay on Public Works (Rs.793.47 crores)”, “4055, Capital Outlay on Police (Rs.317.55 crores)”, “4070, Capital Outlay on Other Administrative Services (Rs.10.19 crores)”, “4058, Capital Outlay on Stationary and Printing (Rs.2.53 crores)”

The decrease in B. Capital Account of Social Services is mainly as under “4225, Capital Outlay on Welfare of Schedule Caste and Schedule Tribes, Other Backward Classes (Rs.261.46 crores)”, “4210, Capital Outlay on Medical and Public Health (Rs.508.76 crores)”, “4202, Capital Outlay on Education Sports Art and Culture (Rs.71.49 crores)”, “4216, Capital Outlay on Housing (Rs.81.19 crores)”, “4236, Capital Outlay on Nutrition (Rs.100.00 crores)”,

The decrease in C. Capital Account of Economic Services is mainly as under “5054, Capital Outlay on Roads and Bridges (Rs.991.79 crores)”, “4402, Capital Outlay on Soil and Water Conservation (Rs.514.57 crores)”, “4701, Capital Outlay on Major and Medium Irrigation (Rs.299.20 crores)”, “4801, Capital Outlay on Power Projects (Rs.133.84 crores)”, “4515, Capital Outlay on Other Rural Development Programmes (Rs.256.62 crores)”, “4408, Capital Outlay on Food, Storage and Warehousing (Rs.952.65 crores)”, “4851, Capital Outlay on Village and Small Industries (Rs.6.99 crores)”, “5475, Capital Outlay on Other General Economic Services (Rs.5.08 crores)”

The increase in C. Capital Account of Economic Services is mainly as under “4406, Capital Outlay on Forestry and Wild Life (Rs.68.39 crores)”, “4415, Capital Outlay on Agricultural Research and Education (Rs.15.51 crores)”

Debt Section

Receipts—

				(Rs. crore)		
				Revised Estimates, 2018-2019	Actuals, 2018-2019	Variations
(e) Public Debt	...	...	...	34,062.98	26,025.21	(–) 8,037.77
(f) Loans and Advances	...	...	...	2,245.81	1,604.29	(–) 641.52
Total			...	36,308.79	27,629.50	(–) 8,679.29

The Revised Estimates under “Public Debt—Receipts” is Rs. 34,062.98 crores. Against this, actuals are Rs. 26,025.21 crores indicating a decrease of Rs. 8,037.77 crores. There is decrease in receipts under F—Loans and Advances” (Rs. 641.52 crores).

Disbursements—

				(Rs. crore)		
				Revised Estimates, 2018-2019	Actuals, 2018-2019	Variations
(e) Public Debt	...	...	...	28,435.55	25,116.50	(–) 3,319.05
(f) Loans and Advances	...	...	...	1,766.55	1,545.17	(–) 221.38
Total			...	30,202.10	26,661.67	(–) 3,540.43

A Revised Estimates under “Repayment of Public Debt” is Rs. 28,435.55 crores. Against this actuals are Rs. 25,116.50 crores indicating a decrease of Rs. 3,319.05 crores. There is decrease in receipts under F—Loans and Advances of Rs. 221.38 crores.

II. REVISED ESTIMATES, 2019-2020**OVERALL FINANCIAL POSITION**

The Budget Estimates for 2019-2020 anticipated deficit of Rs. 4,918.21 Crore. The Revised Estimates, 2019-2020 reveal a deficit of Rs. 4,013.37 Crore as shown in column (3) of the statement below :—

(Rs. Crore)

(1)	Budget Estimates, 2019-2020 (2)	Revised Estimates, 2019-2020 (3)
<i>Revenue Account—</i>		
Revenue Receipts ...	3,14,640.12	3,09,880.56
Revenue Expenditure ...	3,34,933.06	3,41,323.28
Revenue Surplus (+)/Deficit (–) ...	(–)20,292.94	(–)31,443.32
<i>Capital Account—</i>		
<i>Receipts—</i>		
Internal Debt of the State Government ...	76,559.38	74,431.93
Central Loans ...	637.10	500.01
Loans and Advances by the State Government ...	2,289.61	2,289.61
Public Account—Contributions to Reserve Funds ...	3,321.69	6,034.95
Public Account—Other ...	6,59,207.08	6,86,941.97
Total Receipts ...	7,42,014.86	7,70,198.47
<i>Capital Account Expenditure—</i>		
Capital Outlay (Net) ...	41,659.16	46,317.33
Internal Debt of the State Government ...	24,962.00	24,901.96
Central Loans ...	1,232.52	1,232.52
Loans and Advances by State Government ...	2,007.45	3,145.66
Public Account-Contributions to Reserve Funds ...	3,469.19	6,918.16
Public Account—Other ...	6,48,659.06	6,56,632.29
Total Expenditure ...	7,21,989.39	7,39,147.92
Surplus/ Deficit on Capital Account ...	20,025.47	31,050.55
Surplus/Deficit (–) ...	(–)267.46	(–)392.77
Opening Balance ...	(–)4,650.75	(–)2,966.15
Surplus/Deficit (–) ...	(–)4,918.21	(–)3,358.91

REVISED ESTIMATES, 2019-2020
REVENUE SECTION

The major items of variations in the budgeted receipts and expenditure and the revised estimates are indicated in the statement below:—

(Rs. crore)

Major Head of Account (1)	Budget Estimates, 2019-2020 (2)	Revised Estimates, 2019-2020 (3)	Variation Increase(+) Decrease(—) (4)	Remarks (5)
Receipts				
0005 Central Goods and Service Tax SGST	14112.75	11891.42	-2221.33	Revised estimate are based on the devolution from the Central Government
0006 State Goods and service Tax	102759.89	86469.89	-16290.00	Tax rates have been revised from time to time still the tax collection is not showing expected bouyence. Simillarly there is slow down in the economy.
0020 CORPORATION TAX	15101.39	12229.50	-2871.89	The estimate are based on the devolution from the Central Government
0021 TAXES ON INCOME OTH THAN CORPORATION TAX	12688.05	11122.17	-1565.88	Revised estimate are based on the devolution from the Central Government
0028 OTHER TAXES ON INCOME	2200.00	2450.00	250.00	Revised estimate are based on the devolution from the Central Government
0030 STAMPS REGISTRATION FEE	27000.00	29500.00	2500.00	Revised Estimates are based on the basis of actual Receipts during the year
0037 Custom	2930.07	2554.31	-375.76	Revised estimate are based on the devolution from the Central Government
0038 UNION EXCISE DUTIES	1798.81	1644.99	-153.82	Revised estimate are based on the devolution from the Central Government
0039 STATE EXCISE	17477.39	17977.39	500.00	Revised estimate are based on the devolution from the Central Government
0040 SALES TAX	37066.43	38066.43	1000.00	Revised Estimates are based on the basis of actual receipts during the year
0041 TAXES ON VEHICLES	8249.34	8599.34	350.00	Revised estimate are based on the devolution from the Central Government
0042 TAXES ON GOODS ANDS PASSENGER	1600.00	1750.00	150.00	Revised Estimates are based on the basis of actual receipts during the year
0043 TAXES	9570.00	9820.00	250.00	Revised Estimates are based on the basis of actual receipts during the year
0853 NON FERROUS MINING MET	3570.00	3606.63	36.63	New mining leases has been allotted therefore additional revenue expected
Expenditure				
2041 TAX ON VEHICLES	1833.83	2047.11	213.28	Increase is due to subsidy is extended for passengers of MSRTC.
2049 INTREST PAYMENTS	35207.02	34172.71	-1034.31	Decrease is due to lower interest payment on borrowed loans during course of year.

Major Head of Account (1)	Budget Estimates 2019-2020 (2)	Revised Estimates 2019-2020 (3)	Variation Increase (+) Decrease(—) (4)	Brief Explanation (5)
2055 POLICE	16842.34	16372.68	-469.66	Decrease is due to economy measures in committed expenditure
2059 PUBLIC WORKS	1859.03	1131.69	-727.34	Decrease is due to economy measures in committed expenditure
2070 OTHER ADMINISTRATIVE SERVICES	2032.12	492.88	-1539.24	Revised Estimates are based on trends of actual expenditure during the year
2071 PENSIONS OTHER RETIREMENT BENEFITS	27835.86	27398.65	-437.21	Revised Estimates are based on trends of actual expenditure during the year
2202 GENERAL EDUCATION	67302.59	63117.66	-4184.93	Revised Estimates are based on trends of actual expenditure during the year
2203 TECHNICAL EDUCATION	2993.63	2771.36	-222.27	Revised Estimates are based on trends of actual expenditure during the year
2205 ART AND CULTURE	513.58	271.00	-242.58	Revised Estimates are based on trends of actual expenditure during the year
2215 WATER SUPPLY SANITATION HSG URBAN DEVP	6859.59	5531.89	-1327.70	Revised Estimates are based on trends of actual expenditure during the year
2216 HOUSING	8213.41	3619.84	-4593.57	Revised Estimates are based on revised scheme allocation
2217 URBAN DEVELOPMENT	14366.10	11991.81	-2374.29	Revised Estimates are based on revised scheme allocation
2225 WELFARE OF SC ST OBC	17884.54	16051.20	-1833.34	Revised Estimates are based on trends of actual expenditure during the year
2230 LABOUR EMPLOYMENT	1441.69	1235.22	-206.47	Revised Estimates are based on revised scheme allocation
2235 SOCIAL SECURITY AND WELFARE	4269.48	5902.89	1633.41	Revised Estimates are based on trends of actual expenditure during the year
2236 NUTRITION	2682.32	4828.79	2146.47	Revised Estimates are based on trends of actual expenditure during the year
2245 RELIEF ON ACCOUNT OF NATURAL CALAMITIES	6410.52	11597.09	5186.57	Additional funds have been allocated for drought and flood mitigation measure.
2401 CROP HUSBANDRY	7247.85	6834.73	-413.12	Revised Estimates are based on trends of actual expenditure during the year
2406 FORESTRY AND WILDLIFE	3044.98	2677.38	-367.60	Revised Estimates are based on trends of actual expenditure during the year
2408 FOOD STORAGE AND WAREHOUSING	559.43	230.26	-329.17	Revised Estimates are based on trends of actual expenditure during the year
2415 AGRICULTURAL RESEARCH EDUCATION	1415.09	1072.76	-342.33	Revised Estimates are based on trends of actual expenditure during the year
2425 CO OPERATION	1050.42	2439.34	1388.92	Additional provision was made for assistance to farmers in various schemes
2435 OTHER AGRICULTURAL PROGRAMMES	405.62	16930.62	16525.00	Additional provision was made for implementation of Chattrapati Shivaji Maharaj Shetkari Sanman Yojana 2017 and Mahatma Jotirao Phule Shetkari Karjamukti Yojana 2019
2505 RURAL EMPLOYMENT	6617.78	4484.29	-2133.49	Based on revised scheme allocation

(Rs. crore)

Major Head of Account (1)	Budget Estimates 2019-2020 (2)	Revised Estimates 2019-2020 (3)	Variation Increase (+) Decrease(—) (4)	Brief Explanation (5)
2515 OTHER RURAL DEVELOPMENT PROGRAMMES	8118.08	6773.42	-1344.66	Based on revised scheme allocation
2701 MAJOR MEDIUM IRRIGATION	1718.49	1362.85	-355.64	Revised Estimates are based on trends of actual expenditure
2801 POWER	7998.89	11365.94	3367.05	Revised Estimates include provision for subsidy to the electricity consumer of Agricultural pumps in the State
2852 INDUSTRIES	2768.23	3822.64	1054.41	Revised Estimates are based on trends of actual expenditure
3604 COMPENSATION AND ASSIGNMENT TO LOCAL BODIES ETC	22085.28	21530.15	-555.13	Amount decreased as per calculation

CAPITAL SECTION

The Revised Estimates 2019-2020 have been placed at Rs. 41,659.16 crore against the Budget Estimates 2019-2020 Rs. 46,317.34 crore as under :—

(Rs. crore)

		Budget Estimates, 2019-2020	Revised Estimates, 2019-2020
(a) Capital Outlay on Food Transaction	...	2,313.50	2,313.50
(b) Capital Outlay on Schemes other than Food Transactions	...	39,345.66	44,003.84
	Total ...	41,659.16	46,317.34

Capital outlay other than Food Transaction shows an increase of Rs. 4,658.17 crore. Against the Budget Estimates 2019-2020 of Rs. 2,289.61 crore for Loans and Advances, the Revised Estimates, 2019-2020 are Rs. 2,289.61 crore. On the disbursement side of Loans and Advances, Budget Estimates were Rs. 2,007.45 crore and the Revised Estimates are Rs. 3,145.66 crore, resulting in an increase of Rs. 1,138.21 crore.

BUDGET ESTIMATES, 2020-2021**REVENUE SECTION**

The Budget Estimates, 2020-2021 reveal a Deficit of Rs. 9,510.69 crore on Revenue account on the basis of existing level of tax rates. The estimates are as follows :—

						(Rs. crore)
I. Revenue Receipts—						
A. Tax Revenue—						
(a) Goods and Service Tax	...	...	...	...	...	1,21,707.75
(b) Taxes on Income and Expenditure	...	...	...	...	...	30,978.16
(c) Taxes on Property and Capital Transactions	...	...	...	...	...	33,999.51
(d) Taxes on Commodities and Services other than Goods and Service Tax	...	...	...	...	...	86,495.57
Total—A						2,73,180.69
B. Non-Tax Revenue—						
(a) Interest Receipts, Dividends and Profits	...	...	...	...	...	2,983.35
(i) General Services	...	...	...	...	...	2,660.60
(ii) Social Services	...	...	...	...	...	5,667.19
(iii) Economic Services	...	...	...	...	...	9,195.01
Total—B						20,506.16
C. Grants-in-aid and Contributions—						
(a) Grants-in-aid from Central Government—						
(1) Central Plan and Centrally Sponsored Scheme						24,171.89
(2) Finance Commission Grants						15,983.03
(3) Other Grants to State						13,615.12
Total—C						53,770.03
Total—Revenue Receipts						3,47,456.89
II. Revenue Expenditure—						
A. General Services	...	...	...	...	...	1,11,843.98
B. Social Services	...	...	...	...	...	1,53,237.10
C. Economic Services	...	...	...	...	...	68,210.91
D. Grants-in-aid and Contributions	...	...	...	...	...	23,675.59
Total—Revenue Expenditure						3,56,967.58
Surplus/Deficit (—)						(—) 9,510.69

The comparative position of the Revised Estimates, 2019-2020 and Budget Estimates, 2020-2021 is as follows :—

						(Rs. crore)	
						Revised Estimates, 2019-2020	Budget Estimates, 2020-2021
Revenue Receipts	...	...	...	...	...	3,09,880.56	3,47,456.89
Revenue Expenditure	...	...	...	...	...	3,41,323.88	3,56,967.58
Revenue Surplus/Deficit (—)						(—) 31,443.32	(—) 9,510.69

BUDGET ESTIMATES, 2019-2020**REVENUE SECTION**

The major items of variations in the revised receipts and expenditure and the budgeted estimates are indicated in the statement below:—

(Rs. crore)

Major Head of Account (1)	Revised Estimates, 2019-2020 (2)	Budget Estimates, 2020-2021 (3)	Variation Increase (+) Decrease (-) (4)	Explanation (5)
Receipts				
0005 Central Goods and Service Tax SGST	11891.42	14561.48	2670.06	The estimate are based on the devolution from the Central Government.
0006 State Goods and service Tax	86469.89	107146.27	20676.38	14% annual growth is assured under new tax regim
0020 CORPORATION TAX	12229.50	14798.35	2568.85	The estimate are based on the devolution from the Central Government.
0021 TAXES ON INCOME OTH THAN CORPORATION TAX	11122.17	13759.81	2637.64	The estimates are based on the devolution from the Central Government
0028 OTHER TAXES ON INCOME	2450.00	2420.00	-30.00	The estimate are based on the devolution from the Central Government.
0029 LAND REVENUE	3520.00	4000.00	480.00	Additional revenue is expected to be generated by way of adopting measures for the better collection of taxes and utilising the land bank available with the government
0030 STAMPS REGISTRATION FEE	29500.00	30000.00	500.00	It is a normal growth
0037 Custom	2554.31	3002.77	448.46	The estimate are based on the devolution from the Central Government
0038 UNION EXCISE DUTIES	1644.99	1961.91	316.92	The estimate are based on the devolution from the Central Government
0039 STATE EXCISE	17977.39	19225.13	1247.74	The estimates are based on the basis of anticipated growth in revenue
0040 SALES TAX	38066.43	40000.43	1934.00	The estimates are based on the basis of anticipated growth in revenue.
0041 TAXES ON VEHICLES	8599.34	9500.00	900.66	The estimates are based on the basis of anticipated growth in revenue.
0042 TAXES ON GOODS AND PASSENGERS	1750.00	1760.00	10.00	The estimates are based on the basis of anticipated growth in revenue.
0043 TAXES	9820.00	9500.00	-320.00	Decrease is due to proposed subsidy to industrial unit
0045 OTHER TAXES AND DUTIES ON COMMODITIES	1381.25	1519.37	138.12	It is a normal growth
0049 INTREST RECEIPT	2600.00	2707.72	107.72	It is a normal growth
0217 URBAN DEVELOPMENT	3535.23	3711.99	176.76	It is a normal growth
0700 Major Irrigation	352.12	1345.97	993.85	The water charges are being collected by Irrigation Corporation. Now the corporation have to reimburse the management expenditure born by the State Government reimbursment
0853 NON FERROUS MINING MET	3606.63	5646.05	2039.43	New Mining Lease have been allotted. Therefore additional income expected
Expenditure				
2014 ADMINISTRATION OF JUSTICE	2486.18	2896.72	410.54	It is a Normal Growth
2015 ELECTION	1919.00	915.18	-1003.82	Additiona provision were made for Parliamentary and Assemby Elections during the year 2019-20.
2041 Taxes on Vehicles	2047.11	1818.85	-228.27	Due to decrease in the sale of vehicles.

Major Head of Account (1)	Revised Estimates, 2019-2020 (2)	Budget Estimates, 2020-2021 (3)	Variation Increase (+) Decrease (-) (4)	Explanation (5)
2049 INTREST PAYMENTS	34172.71	35530.64	1357.92	Rise is due to expectation of higher amount of borrowings.
2052 SECRETARIAT GENERAL SERVICES	937.59	1157.54	219.95	It is normal Growth
2053 DISTSRICT ADMINISTRATION	7957.70	8642.42	684.72	Increase is mainly because of rise in salary and non-salary expenditure
2055 POLICE	16372.68	19647.57	3274.90	Increase is mainly because of rise in salary and non-salary expenditure
2059 PUBLIC WORKS	1131.69	1882.80	751.11	Increase is mainly because of rise in salary and non-salary expenditure
2070 OTHER ADMINISTRATIVE SERVICES	492.88	2071.50	1578.62	Budget Estimates include provision on account of Dearnes Allowance
2071 PENSIONS OTHER RETIREMENT BENEFITS	27398.65	29223.14	1824.49	Budget Estimates are based on actual requirement as per the 7th pay commission.
2202 GENERAL EDUCATION	63117.66	68739.73	5622.06	Budget Estimates include provision for Salary, Non-salary and required fund as per the 7th Pay Commission
2203 TECHNICAL EDUCATION	2771.36	3133.69	362.33	Budget Estimates include provision for Salary, Non-salary and required fund as per the 7th Pay Commission
2205 ART AND CULTURE	271.00	493.78	222.77	Increase in Salary and Non-salary expenditure expected.
2215 WATER SUPPLY SANITATION HSG URBAN DEVP	5531.89	6296.98	765.08	Based on the sanctioned scheme allocation.
2216 HOUSING	3619.84	5551.13	1931.29	Based on sanctioned scheme allocation and central share.
2217 URBAN DEVELOPMENT	11991.81	16770.51	4778.70	Based on sanctioned scheme allocation
2225 WELFARE OF SC ST OBC	16051.21	18534.70	2483.50	Based on sanctioned revised scheme allocation
2230 LABOUR EMPLOYMENT	1235.22	1701.64	466.43	Based on sanctioned scheme allocation.
2235 SOCIAL SECURITY AND WELFARE	5902.89	5488.48	-414.41	Based on sanctioned scheme allocation.
2236 NUTRITION	4828.79	3215.45	-1613.34	Based on sanctioned scheme allocation.
2245 RELIEF ON ACCOUNT OF NATURAL CALAMITIES	11597.09	6448.38	-5148.70	Additional funds have been allocated for flood and drought mitigation measures during the year 2019-2020.
2401 CROP HUSBANDRY	6834.73	7510.81	676.08	Provision for implementation of 7th Pay Commission
2406 FORESTRY AND WILDLIFE	2677.38	3015.72	338.34	Based on revised Scheme allocation
2408 FOOD STORAGE AND WAREHOUSING	230.26	656.16	425.90	Based on revised Scheme allocation
2415 AGRICULTURAL RESEARCH EDUCATION	1072.76	1467.74	394.98	Additional provision proposed based on expenditure
2425 CO OPERATION	2439.34	1422.11	-1017.22	Additional provision was made for assistance to farmers in various schemes during financial year 2019-20
2435 OTHER AGRILCULTURAL PROGRAMMES	16930.62	7001.39	-9929.23	Additional provision was made for implementation of Chatrapati Shivaji Maharaj Shetkari Sanman Yojana 2017 and Mahatma Jotirao Phule Shetkari Karjamukti Yojana 2019

Major Head of Account	Revised Estimates, 2019-2020 (2)	Budget Estimates, 2020-2021 (3)	Variation Increase (+) Decrease (-) (4)	Explanation
(1)				(5)
2505 RURAL EMPLOYMENT	4484.29	6797.12	2312.83	Based on scheme expenditure
2515 OTHER RURAL DEVELOPMENT PROGRAMMES	6773.42	7126.41	352.99	Based on scheme allocation

CAPITAL SECTION

Capital Expenditure

Excluding the provision of Rs. 2,346.99 crore on account of Capital Outlay on Food Rs. 42,776.97 crore (Net) are provided in the Budget Estimates 2020-2021. The sectoral classification of the total Capital account provisions are as follow :—

	(Rs. crore)
A.. Capital Account of General Services	3,147.89
B. Capital Account of Social Services	4,861.34
C. Capital Account of Economic Services	37,114.74
(a) Capital Account of Agriculture and Allied Services.	6,264.41
(b) Capital Outlay on Other Rural Development Programmes	5,905.52
(c) Capital Outlay on Hill Areas	95.00
(d) Capital Account of Irrigation and Flood Control.	12,415.70
(e) Capital Account of Energy.	413.27
(f) Capital Account of Industries and Minerals	51.87
(g) Capital Account of Transport.	11,655.33
(h) Capital Account of General Economic Services	313.64
Total ...	45,123.97

DEVELOPMENT PROGRAMME, 2020-2021

The annual plan for the year 2020-2021 contemplates a development programme of Rs. 1,15,000 crore. Accordingly the amount of Rs. 1,15,000 crore is proposed to be budgetted, which includes Rs. 9,800 crore for District Plan.

2. The Budget Estimates includes Rs. 74,965.83 crore on Revenue Account, Rs. 38,458.29 crore on Capital Account and Rs. 1,575.88 crore on debt account.

3. The Budget also provides for Rs. 29,028.79 crore for Central and Centrally Sponsored Schemes of which Rs. 27,873.15 crore is on Revenue Account and balance Rs. 1,155.64 crore on Capital Account which is inclusive of Debt.

4. A total of Rs. 11,384.01 crore is for Tribal Area Sub Plan, comprising of Rs.8,853.00 crore under State and Rs. 2,531.01 crore under Centrally Sponsored and Central Plan.

Sectorwise position of the scheme for the year 2020-2021 is as follows :—

(Rs. crore)

Sector	Annual Scheme 2020-2021 (Proposed Fund)
1. Agriculture and Allied Services	16,333.94
2. Rural Development	5,124.86
3. Special Areas Programmes	160.00
4. Irrigation and Flood Control	11,897.86
5. Power.	9,111.35
6. Industries and Mineral	842.85
7. Transport	16,846.23
8. Science, Technology and Environment	380.89
9. General Economic Services	1,971.85
10. Social and Community Services	42,588.34
11. General Services	7,564.51
12. Other Programmes	2,177.31
Grand Total	1,15,000.00

OVERALL FINANCIAL POSITION

2020-2021 reveal a Deficit of Rs. 3,242.63 crore as shown in statement below :—

(Rs. crore)

								Budget Estimates	
								2020-2021	
<i>Revenue Account—</i>									
Revenue Receipts	...	...	...	...	...	...	...	3,47,456.89	
Revenue Expenditure	...	...	...	...	...	...	...	3,56,967.58	
							Revenue Deficit	...	(–)9,510.69
<i>Capital Account—</i>									
<i>Receipts—</i>									
Internal Debt of the State Government	...	...	...	...	...	...	...	80,608.74	
Central Loans	...	...	...	...	...	...	...	497.46	
Loans and Advances by the State Government	...	...	...	...	...	...	...	2,309.25	
Public Account—Contributions to Reserve Funds	...	...	...	...	...	...	...	5,844.50	
Public Account—Other	...	...	...	...	...	...	...	6,76,531.85	
							Total—Receipts	...	7,65,791.80
<i>Capital Account—</i>									
<i>Expenditure—</i>									
Capital Outlay (Net)	...	...	...	...	...	...	...	45,123.97	
Internal Debt of the State Government	...	...	...	...	...	...	...	28,521.04	
Central Loans	...	...	...	...	...	...	...	1,179.25	
Loans and Advances by the State Government	...	...	...	...	...	...	...	2,292.95	
Public Account—Contributions to Reserve Funds	...	...	...	...	...	...	...	5,836.73	
Public Account—Other	...	...	...	...	...	...	...	6,73,224.05	
							Total—Expenditure	...	7,56,177.99
							Surplus/Deficit on Capital Account	...	9,613.81
							Surplus/Deficit	...	(+)103.12
							Opening Balance	...	(–)3,358.91
							Surplus/Deficit	...	(–)3,255.79

Manoj Saunik,

Additional Chief Secretary, Finance Department.

ANNEXURE

Statement of allocation of Annual Scheme Funds by the Governor of Maharashtra for the year 2020-2021 under Clause 7 of the Development Boards for Vidarbha, Marathwada and Rest of Maharashtra Order, 2011 issued under Article 371 (2)(b) of the Constitution of India.

The total budgetable funds available to the State Government for Annual Scheme during the year 2020-2021 are estimated to be Rs. 1,15,000 crore. From the total budgetable funds a sum of Rs. 39,990.79 crore has to be set aside for expenditure on schemes and projects which shall benefit the State as a whole and for the schemes/projects which are non divisible. Overall allocation of the remaining Funds of Rs. 75,009.21 crore over the areas of the three Development Boards as approved by the Honourable Governor is as follows :—

Table of allocations of Scheme expenditure by the Honourable Governor for the year 2020-2021.

Sr. No.	Development Board				Funds (Rs. in crores)
(1)	(2)				(3)
1	Vidarbha Development Board	...	...	...	20,105.58
2	Marathwada Development Board	...	...	...	14,924.69
3	Rest of Maharashtra Development Board	...	...	...	39,978.94
				Total ...	75,009.21

२०१८-२०१९ च्या प्रत्यक्ष रकमा, २०१९-२०२० चा अर्थसंकल्प व सुधारलेले अंदाज

आणि २०२०-२०२१ चे अर्थसंकल्पीय अंदाज

यांचे शीर्षवार आकडे दर्शविणारी विवरणपत्रे

STATEMENT SHOWING MAJOR HEADWISE FIGURES OF ACTUALS, 2018-2019

BUDGET AND REVISED ESTIMATES, 2019-2020

AND

BUDGET ESTIMATES, 2020-2021

एक - महसुली जमेचे विवरणपत्र / I- Statement of Revenue Receipts

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
भाग एक-एकत्रित निधी				
PART I-CONSOLIDATED FUND				
जमा/Receipt				
एक.महसुली जमा				
I. REVENUE RECEIPT				
ए. कर महसूल				
A. TAX REVENUE.				
005 , केंद्रीय वस्तू व सेवा कर 005 , Central Goods and Service Tax (CGST)	1,03,77,50,00	1,41,12,75,00	1,18,91,42,00	1,45,61,48,00
006 , राज्य वस्तू व सेवा कर (एसजीएसटी) 006 , State Goods and Services Tax (SGST)	8,23,52,33,30	10,27,59,89,00	8,64,69,89,00	10,71,46,27,00
008 , एकात्मिक वस्तू व सेवा कर 008 , Integrated Goods and Service Tax	8,28,20,00	..	..	..
एकूण-(ए)/Total-(a)	9,35,58,03,30	11,68,72,64,00	9,83,61,31,00	12,17,07,75,00
(बी) उत्पन्न व खर्च यांवरील कर				
(b) Taxes on Income and Expenditure.				
0020, निगम कर 0020, Corporation Tax	1,46,21,90,00	1,51,01,39,00	1,22,29,50,00	1,47,98,35,00
0021, निगम कराव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर 0021, Taxes on Income other than corporation Tax	1,07,68,40,00	1,26,88,05,00	1,11,22,17,00	1,37,59,81,00
0022, कृषी उत्पन्नावरील कर 0022, Taxes on Agricultural Income	9	..	..	..
0028, उत्पन्न व खर्च यांवरील इतर कर 0028, Other Taxes on Income and Expenditure	25,82,97,02	22,00,00,00	24,50,00,00	24,20,00,00
एकूण-(बी)/Total-(b)	2,79,73,27,11	2,99,89,44,00	2,58,01,67,00	3,09,78,16,00
(सी) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील कर				
(c) Taxes on Property and Capital Transactions.				
0029, जमीन महसूल 0029, Land Revenue	20,88,03,74	35,20,00,00	35,20,00,00	40,00,00,00
0030, मुद्रांक व नोंदणी फी 0030, Stamps and Registration Fees	2,85,45,00,82	2,69,99,99,99	2,95,00,00,00	3,00,00,00,00
0032, संपत्ती कर 0032, Wealth Tax	5,36,00	-41,00	-32,50,56,00	-49,00
एकूण-(सी)/Total-(c)	3,06,38,40,56	3,05,19,58,99	2,97,69,44,00	3,39,99,51,00
(डी) वस्तू व सेवा याव्यतिरिक्त विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील कर				
(d) Taxes on Commodities and Services other than Goods and Services Tax.				
0037, सीमा शुल्क 0037, Customs	29,80,37,00	29,30,07,00	25,54,31,00	30,02,77,00
0038, संघ उत्पादन शुल्क 0038, Union Excise Duty	19,80,63,00	17,98,81,00	16,44,99,00	19,61,91,00
0039, राज्य उत्पादन शुल्क 0039, State Excise	1,53,20,89,93	1,74,77,38,79	1,79,77,38,79	1,92,25,13,00
0040, विक्री, व्यापार इत्यादींवरील कर 0040, Tax on Sales, Trade etc.	3,57,24,57,24	3,70,66,43,00	3,80,66,43,00	4,00,00,43,00
0041, वाहनांवरील कर	86,13,18,97	82,49,33,60	85,99,33,60	95,00,00,00

एक - महसुली जमेचे विवरणपत्र / I- Statement of Revenue Receipts

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
0041, Taxes on Vehicles.				
0042, माल व उतारूवरील कर	8,37,06,39	16,00,00,01	17,50,00,01	17,60,00,00
0042, Taxation on Goods and Passengers.				
0043, वीजेवरील कर व शुल्क	1,00,85,12,27	95,70,00,02	98,20,00,00	95,00,00,00
0043, Taxes and Duties on Electricity				
0044, सेवा कर	3,90,29,39	..	27,81,00	25,66,00
0044, Service Tax				
0045, विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	13,88,72,66	13,81,25,00	13,81,25,00	15,19,37,00
0045, Other Taxes and Duties on Commodities and Services				
एकूण-(डी)/Total-(d)	7,73,20,86,85	8,00,73,28,42	8,18,21,51,40	8,64,95,27,00
(एकूण-ए)/(Total-A)	22,94,90,57,82	25,74,54,95,41	23,57,53,93,40	27,31,80,69,00
बी. कराव्यतिरिक्त महसूल B. NON-TAX REVENUE.				
(ए) इतर आर्थिक सेवा (a) Other Fiscal Services.				
0047, इतर आर्थिक सेवा	3,96	..	..	..
0047, Other Fiscal Services				
एकूण-(ए)/Total-(a)	3,96	..	..	..
(बी) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा (b) Interest Receipts, Dividends and Profits.				
0049, व्याजाच्या जमा रकमा	41,91,28,13	26,00,00,00	26,00,00,00	27,07,72,49
0049, Interest Receipts				
0050, लाभांश व नफा	2,75,47,97	2,62,50,00	2,62,50,00	2,75,63,00
0050, Dividends and Profits.				
एकूण-(बी)/Total-(b)	44,66,76,10	28,62,50,00	28,62,50,00	29,83,35,49
(सी) इतर कराव्यतिरिक्त महसूल (c) Other Non-Tax Revenue.				
(एक) सर्वसाधारण सेवा (i) General Services.				
0051, लोकसेवा आयोग	39,13,79	47,25,00	47,25,00	49,61,00
0051, Public Service Commission				
0055, पोलीस	5,42,16,49	6,91,46,92	6,91,46,92	7,26,04,00
0055, Police				
0056, तुरुंग	20,89,78	15,75,00	15,75,00	16,54,00
0056, Jails.				
0057, पुरवठा व विनियोग	2,40	7,00	7,00	7,00
0057, Supplies and Disposals.				
0058, लेखनसामग्री व मुद्रण	32,31,35	52,50,00	52,50,00	55,13,00
0058, Stationery and Printing				
0059, सार्वजनिक बांधकामे	4,62,54,66	2,58,68,00	2,58,68,00	2,71,61,40
0059, Public Works				
0070, OTHER ADMINISTRATIVE SERVICES	5,99,39,10	7,45,02,24	7,45,02,25	7,82,27,00
0071, निवृत्तीवेतने व इतर सेवानिवृत्ती लाभ यांच्या संबंधातील अंशदानाच्या व वसुलीच्या रकमा	94,32,48	94,12,00	94,12,00	98,83,00

एक - महसुली जमेचे विवरणपत्र / I- Statement of Revenue Receipts

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारोंत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
0071, Contribution and Recoveries towards Pension and Other Retirement Benefits				
0075, संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	4,80,65,19	6,29,05,00	6,29,05,00	6,60,50,00
0075, Miscellaneous General Services				
एकूण-(एक)/Total-(i)	22,71,45,24	25,33,91,16	25,33,91,17	26,60,60,40
(दोन) सामाजिक सेवा (ii) Social Services.				
0202, शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती	2,10,86,34	4,39,83,00	4,39,83,00	4,61,82,18
0202, Education, Sports, Art and Culture				
0210, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	4,02,15,06	4,56,42,60	4,56,42,97	4,79,25,20
0210, Medical and Public Health				
0211, कुटुंब कल्याण	6,46,40	46,53,60	46,54,01	48,86,71
0211, Family Welfare.				
0215, पाणी पुरवठा व स्वच्छता	2,76,76,74	86,17,00	86,17,00	90,48,00
0215, Water Supply and Sanitation				
0216, गृहनिर्माण	1,03,93,27	81,95,24	81,95,00	86,04,75
0216, Housing				
0217, नगर विकास	13,58,37,34	35,35,22,80	35,35,23,00	37,11,99,00
0217, Urban Development				
0220, माहिती व प्रसिद्धी	8,94,57	6,35,00	6,35,00	6,67,00
0220, Information and Publicity				
0230, कामगार व सेवायोजन	99,15,45	1,29,85,00	1,29,85,00	1,36,34,00
0230, Labour and Employment				
0235, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	2,20,50,38	3,09,44,00	3,09,44,01	3,24,91,00
0235, Social Security and Welfare				
0250, इतर सामाजिक सेवा	1,60,35,76	3,05,53,00	3,05,53,00	3,20,81,00
0250, Other Social services.				
एकूण-(दोन)/Total-(ii)	28,47,51,31	53,97,31,24	53,97,31,99	56,67,18,84
(तीन) आर्थिक सेवा (iii) Economic Services.				
0401, पीक संवर्धन	74,75,84	1,26,24,00	1,26,24,00	1,32,55,18
0401, Crop Husbandry				
0403, पशु संवर्धन	38,73,68	56,46,90	56,46,90	59,29,34
0403, Animal Husbandry.				
0404, दुग्धव्यवसाय विकास	96,22,06	1,47,52,52	1,47,52,52	1,54,90,65
0404, Dairy Development.				
0405, मत्स्यव्यवसाय	10,57,06	19,35,14	19,35,14	20,31,76
0405, Fisheries.				
0406, वनीकरण व वन्यजीवन	2,96,78,32	2,10,35,00	2,10,35,00	2,20,87,00
0406, Forestry and Wild Life				
0408, अन्न साठवण व वखार साठवण	3,09,07	11,76,00	11,76,00	12,35,00
0408, Food Storage and Warehousing				
0425, सहकार	6,64,44,51	1,12,47,00	1,12,47,00	1,18,09,35
0425, Cooperation				
0435, इतर कृषिविषयक कार्यक्रम	1,86,55,31	8,06,00	8,06,00	8,46,31
0435, Other Agricultural Programmes				
0506, जमीन सुधारण	59,87,75	50,13,00	50,13,00	52,64,00
0506, Land Reforms				
0515, इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम	76,16,29	1,66,60,36	1,66,60,00	1,74,93,00
0515, Other Rural Development Programmes				
0551, डोंगराळ क्षेत्रे	4,27,27	7,35,00	7,35,00	7,72,00
0551, Hill areas				
0700, मोठे पाटबंधारे	2,63,83,13	3,52,11,73	3,52,11,99	13,45,96,83
0700, Major Irrigation				

एक - महसुली जमेचे विवरणपत्र / I- Statement of Revenue Receipts

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारंत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
0701, मध्यम पाटबंधारे 0701, Medium Irrigation	20,64,35	1,31,72,24	1,31,71,99	1,38,30,58
0702, लहान पाटबंधारे 0702, Minor Irrigation.	64,94,08	79,86,31	79,86,00	83,85,28
0801, वीज 0801, Power	38,56,71	7,30,99,98	7,30,99,99	7,67,54,99
0802, पेट्रोलियम 0802, Petroleum.	6,78	2,00	2,00	2,10
0810, उर्जेची अपारंपारिक साधने 0810, Non Conventional Sources of Energy	2,20,13	5,30,25	5,30,00	5,56,50
0851, ग्रामोद्योग व लघुउद्योग 0851, Village and Small Industries	5,11,72	5,65,00	5,65,00	5,93,00
0852, उद्योग 0852, Industries	2,30,76	5,38,00	5,38,00	5,65,00
0853, अलोहयुक्त, खानकाम व धातूशास्त्रीय उद्योग 0853, Non-Ferrous Mining and Metallurgical Industries.	40,56,71,27	35,70,00,00	36,06,63,00	56,46,05,55
0875, इतर उद्योग 0875, Other Industries	..	7,35	7,35	7,72
1054, रस्ते व पूल 1054, Roads and Bridges	43,24,82	58,06,21	58,06,00	60,96,31
1055, रस्ते वाहतूक 1055, Road Transport	10	..	..	..
1452, पर्यटन 1452, Tourism.	10,79,54	..	7,20,00	7,56,00
1475, इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा 1475, Other General Economic Services	2,37,89,70	1,57,50,00	1,57,50,00	1,65,38,00
एकूण-(तीन)/Total-(iii)	62,57,80,25	60,12,99,99	60,56,81,88	91,95,01,45
एकूण-(सी)/Total-(c)	1,13,76,76,80	1,39,44,22,39	1,39,88,05,04	1,75,22,80,69
(एकूण-बी)/(Total-B)	1,58,43,56,86	1,68,06,72,39	1,68,50,55,04	2,05,06,16,18
सी. सहायक अनुदाने व अंशदाने C. GRANTS-IN-AID AND CONTRIBUTIONS.				
1601, केंद्र सरकारकडून सहायक अनुदाने 1601, Grant-in-aid from Central Government	3,36,62,12,60	4,03,78,44,47	5,72,76,07,81	5,37,70,03,42
एकूण-(सी)/Total-(c)	3,36,62,12,60	4,03,78,44,47	5,72,76,07,81	5,37,70,03,42
(एकूण-सी)/(Total-C)	3,36,62,12,60	4,03,78,44,47	5,72,76,07,81	5,37,70,03,42
एकूण-एक.महसुली जमा/Totol-I. REVENUE RECEIPT	27,89,96,27,28	31,46,40,12,27	30,98,80,56,25	34,74,56,88,60

दोन - महसुली लेखावरील खर्चाचे विवरणपत्र / II- Statement of Expenditure on Revenue Account

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
खर्च/Expenditure				
दोन.महसुली लेखावरील खर्च				
II. EXPENDITURE ON REVENUE ACCOUNT				
ए. सर्वसाधारण सेवा				
A. GENERAL SERVICES				
(ए) राज्यांची अंगे				
(a) Organs of State.				
2011, संसद/राज्य/संघराज्य क्षेत्र विधानमंडळे 2011, Parliament/State/Union Territory Legislatures	1,70,88,02	2,49,63,08	2,30,03,04	2,47,31,65
2012, राष्ट्रपती,उपराष्ट्रपती/राज्यपाल/संघ राज्यक्षेत्रांचे प्रशासक 2012, President, Vice-President/Governor/Administrator of Union Territories	13,63,85	18,36,62	19,86,62	29,68,16
2013, मंत्रिपरिषद 2013, Council of Ministers	21,55,54	30,69,51	23,51,66	35,79,00
2014, न्यायदान 2014, Administration of Justice	18,11,01,16	26,56,42,21	24,86,18,47	28,96,72,43
2015, निवडणुका 2015, Elections	2,54,74,42	20,88,64,26	19,18,99,66	9,15,17,50
एकूण-(ए)/Total-(a)	22,71,82,99	50,43,75,68	46,78,59,45	41,24,68,74
(बी) आर्थिक सेवा				
(b) Fiscal Services.				
(एक) उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली				
(i) Collection of Taxes on Income and Expenditure.				
2020, उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली 2020, Collection of Taxes on Income and Expenditure	21,20,21	49,85,16	38,66,44	38,53,49
एकूण-(एक)/Total-(i)	21,20,21	49,85,16	38,66,44	38,53,49
(दोन) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील करांची वसुली				
(ii) Collection of Taxes on Property and Capital Transactions.				
2029, जमीन महसूल 2029, Land Revenue	3,48,88,31	6,47,57,11	5,71,22,32	7,08,18,21
2030, मुद्रांक व नोंदणी 2030, Stamps and Registration	2,52,40,15	2,78,25,18	2,75,92,05	2,94,96,88
एकूण-(दोन)/Total-(ii)	6,01,28,46	9,25,82,29	8,47,14,37	10,03,15,09
(तीन) विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील करांची वसुली				
(iii) Collection of Tax on Commodities and Services				
2039, राज्य उत्पादन शुल्क 2039, State Excise	1,22,00,34	1,92,60,34	1,77,68,37	2,14,53,78
2040, विक्री, व्यापार इत्यादींवरील कर 2040, Taxes on Sales, Trade etc.	5,56,95,89	9,00,43,22	8,38,47,30	9,09,67,08
2041, वाहनांवरील कर 2041, Taxes on Vehicles	17,00,44,56	18,33,83,33	20,47,11,33	18,18,84,77
2045, विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क 2045, Other Taxes and Duties on Commodities and Services	68,48,16	1,16,93,09	95,04,74	1,18,58,36

दोन - महसुली लेखांवरील खर्चाचे विवरणपत्र / II- Statement of Expenditure on Revenue Account

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
एकूण-(तीन)/Total-(iii)	24,47,88,95	30,43,79,98	31,58,31,74	30,61,63,99
एकूण-(बी)/Total-(b)	30,70,37,62	40,19,47,43	40,44,12,55	41,03,32,57
(सी) व्याजप्रदाने व ऋणसेवा				
(c) Interest Payments and Servicing of Debt				
2048, ऋण कमी करणे किंवा ऋण प्रतिबंधन यांसाठी विनियोजन 2048, Appropriation for Reduction or Avoidance of Debt	38,00,00,00	40,00,00,00	40,00,00,00	40,00,00,00
2049, व्याज प्रदाने 2049, Interest Payments	3,40,21,25,00	3,52,07,02,07	3,41,72,71,19	3,55,30,63,67
एकूण-(सी)/Total-(c)	3,78,21,25,00	3,92,07,02,07	3,81,72,71,19	3,95,30,63,67
(डी) प्रशासकीय सेवा				
(d) Administrative Services.				
2051, लोकसेवा आयोग 2051, Public Service Commission.	44,86,04	54,69,51	50,43,55	57,56,63
2052, सचिवालयीन-सर्वसाधारण सेवा 2052, Secretariat-General Services	8,99,34,37	10,03,47,90	9,37,59,00	11,57,53,93
2053, जिल्हा प्रशासन 2053, District Administration.	55,64,17,90	79,09,27,25	79,57,70,40	86,42,42,17
2054, कोषागार व लेखा प्रशासन 2054, Treasury and Accounts Administration	2,65,89,95	3,72,34,68	3,68,34,06	4,13,45,91
2055, पोलीस 2055, Police.	1,20,37,96,61	1,68,42,33,64	1,63,72,67,62	1,96,47,57,17
2056, तुरुंग 2056, Jails	2,99,34,74	3,86,15,69	3,62,11,57	4,19,02,09
2057, पुरवठा व विनियोग 2057, Supplies and Disposals	1,59,01	2,28,08	2,92,96	2,98,29
2058, लेखनसामग्री व मुद्रण 2058, Stationery and Printing	1,66,77,49	2,23,52,46	2,01,08,94	2,24,09,03
2059, सार्वजनिक बांधकामे 2059, Public Works	11,37,09,76	18,59,03,47	11,31,69,32	18,82,80,23
2070, इतर प्रशासनिक सेवा 2070, Other Administrative Services	3,42,64,32	20,32,12,05	4,92,87,99	20,71,49,71
एकूण-(डी)/Total-(d)	2,07,59,70,19	3,06,85,24,73	2,78,77,45,41	3,45,18,95,16
(ई) निवृत्तीवेतने व संकीर्ण सर्वासाधारण सेवा				
(e) Pensions and Miscellaneous General Services.				
2071, निवृत्तीवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ 2071, Pensions and Other Retirement Benefits	2,04,89,97,63	2,78,35,85,55	2,73,98,64,61	2,92,23,13,93
2075, संकीर्ण सर्वासाधारण सेवा 2075, Miscellaneous General Services	3,51,36,50	2,55,35,30	2,32,01,05	3,43,23,86
एकूण-(ई)/Total-(e)	2,08,41,34,13	2,80,91,20,85	2,76,30,65,66	2,95,66,37,79
(एकूण-ए)/(Total-A)	8,47,64,49,93	10,70,46,70,76	10,24,03,54,26	11,18,43,97,93

बी. सामाजिक सेवा
B. SOCIAL SERVICES.

(ए) शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती

दोन - महसुली लेखांवरील खर्चाचे विवरणपत्र / II- Statement of Expenditure on Revenue Account

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
(a) Education, Sports, Arts and Culture.				
2202, सर्वसाधारण शिक्षण 2202, General Education	4,79,47,00,41	6,73,02,58,66	6,31,17,66,38	6,87,39,72,75
2203, तंत्र शिक्षण 2203, Technical Education.	22,50,46,89	29,93,63,19	27,71,36,15	31,33,69,29
2204, क्रीडा व युवक सेवा 2204, Sports and Youth Services	3,72,67,57	3,96,70,83	3,70,48,66	5,33,91,34
2205, कला व संस्कृती 2205, Art and Culture	3,52,20,02	5,13,57,85	2,71,00,47	4,93,77,75
एकूण-(ए)/Total-(a)	5,09,22,34,89	7,12,06,50,53	6,65,30,51,66	7,29,01,11,13
(बी) आरोग्य व कुटुंबकल्याण (b) Health and Family Welfare.				
2210, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य 2210, Medical and Public Health	1,10,26,87,63	1,36,36,17,99	1,37,09,87,77	1,43,98,49,33
2211, कुटुंबकल्याण 2211, Family Welfare	9,42,42,61	11,74,19,32	12,46,54,64	13,49,56,36
एकूण-(बी)/Total-(b)	1,19,69,30,24	1,48,10,37,31	1,49,56,42,41	1,57,48,05,69
(सी) पाणीपुरवठा, स्वच्छता, गृहनिर्माण व नगरविकास (c) Water Supply, Sanitation, Housing and Urban Development.				
2215, पाणी पुरवठा व स्वच्छता 2215, Water Supply and Sanitation	38,17,81,89	68,59,58,97	55,31,89,45	62,96,97,72
2216, गृहनिर्माण 2216, Housing	15,07,62,17	82,13,41,22	36,19,84,38	55,51,13,26
2217, नगरविकास 2217, Urban Development	90,52,06,38	1,43,66,09,75	1,19,91,81,45	1,67,70,51,24
एकूण-(सी)/Total-(c)	1,43,77,50,44	2,94,39,09,94	2,11,43,55,28	2,86,18,62,22
(डी) माहिती व जनसंपर्क (d) Information and Broadcasting.				
2220, माहिती व प्रसिद्धी 2220, Information and Publicity	1,42,03,33	2,31,78,92	1,89,92,02	3,10,97,97
एकूण-(डी)/Total-(d)	1,42,03,33	2,31,78,92	1,89,92,02	3,10,97,97
(ई) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्गीय व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण (e) Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities				
2225, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण 2225, Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities.	1,42,34,13,37	1,78,84,53,95	1,60,51,20,15	1,85,34,69,91
एकूण-(ई)/Total-(e)	1,42,34,13,37	1,78,84,53,95	1,60,51,20,15	1,85,34,69,91
(एफ) कामगार व कामगार कल्याण (f) Labour and Labour Welfare.				

दोन - महसुली लेखांवरील खर्चाचे विवरणपत्र / II- Statement of Expenditure on Revenue Account

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
2230, कामगार व सेवायोजन 2230, Labour and Employment	8,82,54,96	14,41,68,59	12,35,21,52	17,01,64,45
एकूण-(एफ)/Total-(f)	8,82,54,96	14,41,68,59	12,35,21,52	17,01,64,45
(जी) समाजकल्याण व पोषण आहार (g) Social Welfare and Nutrition.				
2235, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण 2235, Social Security and Welfare	43,21,76,99	42,69,47,59	59,02,89,11	54,88,48,07
2236, पोषण आहार 2236, Nutrition	37,47,56,64	26,82,31,98	48,28,79,02	32,15,45,25
2245, नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य 2245, Relief on Account of Natural Calamities	86,54,24,10	64,10,52,12	1,15,97,08,66	64,48,38,38
एकूण-(जी)/Total-(g)	1,67,23,57,73	1,33,62,31,69	2,23,28,76,79	1,51,52,31,70
(एच) इतर (h) Others.				
2250, इतर सामाजिक सेवा 2250, Other Social Services	10,14,80	26,55,48	17,04,62	26,60,33
2251, सचिवालयीन-सामाजिक सेवा 2251, Secretariat-Social Services	1,29,40,94	2,19,46,03	1,81,29,34	2,43,06,24
एकूण-(एच)/Total-(h)	1,39,55,74	2,46,01,51	1,98,33,96	2,69,66,57
(एकूण-बी)/(Total-B)	10,93,91,00,70	14,86,22,32,44	14,26,33,93,79	15,32,37,09,64
सी. आर्थिक सेवा C. ECONOMIC SERVICES.				
(ए) कृषि व संलग्न कार्यक्रम (a) Agriculture and Allied Activities.				
2401, पीक संवर्धन 2401, Crop Husbandry	52,57,39,49	72,47,84,97	68,34,73,47	75,10,81,03
2402, मृद व जलसंधारण 2402, Soil and Water Conservation	3,35,51,63	4,93,02,61	4,89,38,22	5,46,59,14
2403, पशुसंवर्धन 2403, Animal Husbandry	10,21,92,15	13,79,89,93	14,50,76,88	14,92,93,07
2404, दुग्धव्यवसाय विकास 2404, Dairy Development	9,71,37,93	4,47,10,10	5,45,12,96	4,92,07,46
2405, मत्स्यव्यवसाय 2405, Fisheries	1,52,92,09	1,35,82,59	2,69,29,65	2,56,58,74
2406, वनीकरण व वन्यजीवन 2406, Forestry and Wild Life	24,29,34,95	30,44,97,98	26,77,38,13	30,15,71,90
2408, अन्न, साठवण व वखार 2408, Food, Storage and Warehousing	21,95,85,23	5,59,42,92	2,30,25,87	6,56,15,63
2415, कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण 2415, Agricultural Research and Education	10,21,29,86	14,15,09,14	10,72,75,74	14,67,73,93
2425, सहकार 2425, Co-operation	27,91,28,35	10,50,42,49	24,39,33,50	14,22,11,37
2435, इतर कृषिविषयक कार्यक्रम 2435, Other Agricultural Programmes	38,42,74,77	4,05,62,02	1,69,30,62,02	70,01,38,77
एकूण-(ए)/Total-(a)	2,00,19,66,45	1,61,79,24,75	3,29,39,66,44	2,38,62,11,04

दोन - महसुली लेखांवरील खर्चाचे विवरणपत्र / II- Statement of Expenditure on Revenue Account

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारोंत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
(बी) ग्रामविकास (b) Rural Development.				
2501, ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम 2501, Special Programmes for Rural Development	8,38,28,73	13,59,32,23	13,27,69,45	16,37,98,96
2505, ग्रामीण रोजगार 2505, Rural Employment	13,07,36,74	66,17,78,17	44,84,28,64	67,97,11,82
2515, इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम 2515, Other Rural Development Programmes	48,51,45,24	81,18,07,88	67,73,42,45	71,26,41,31
एकूण-(बी)/Total-(b)	69,97,10,71	1,60,95,18,28	1,25,85,40,54	1,55,61,52,09
(सी) विशेष क्षेत्र कार्यक्रम (c) Special Areas Programme.				
2551, डोंगराळ क्षेत्रे 2551, Hill Areas	62,89	1,29,77	1,05,81	1,29,80
एकूण-(सी)/Total-(c)	62,89	1,29,77	1,05,81	1,29,80
(डी) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण (d) Irrigation and Flood Control.				
2701, मोठे व मध्यम पाटबंधारे 2701, Major and Medium Irrigation	14,63,42,22	17,18,48,85	13,62,84,50	17,80,05,63
2702, लहान पाटबंधारे 2702, Minor Irrigation	4,01,82,64	5,14,93,91	5,00,06,97	6,64,31,64
2705, लाभक्षेत्र विकास 2705, Command Area Development	13,92,85	22,15,66	20,86,98	23,26,97
2711, पूर नियंत्रण व जलनिस्सारण 2711, Flood Control and Drainage	18,72,86	21,71,41	20,64,20	21,95,64
एकूण-(डी)/Total-(d)	18,97,90,57	22,77,29,83	19,04,42,65	24,89,59,88
(ई) ऊर्जा (e) Energy.				
2801, वीज 2801, Power	1,05,20,09,78	79,98,88,86	1,13,65,93,67	86,63,60,58
2810, नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा 2810, New and Renewable Energy	6,15,07,32	4,12,06,24	2,90,06,26	9,77,66,47
एकूण-(ई)/Total-(e)	1,11,35,17,10	84,10,95,10	1,16,55,99,93	96,41,27,05
(एफ) उद्योग व खनिजे (f) Industry and Minerals.				
2851, ग्रामोद्योग व लघुउद्योग 2851, Village and Small Industries	4,08,86,15	4,73,42,84	5,29,36,80	7,48,48,26
2852, उद्योग 2852, Industries	31,33,11,87	27,68,23,34	38,22,63,63	31,04,20,33
2853, अलोहयुक्त खाणकाम व धातूशास्त्रीय उद्योग 2853, Non-Ferrous Mining and Metallurgical Industries	37,90,43	34,78,57	28,44,12	38,11,88
एकूण-(एफ)/Total-(f)	35,79,88,45	32,76,44,75	43,80,44,55	38,90,80,47

दोन - महसुली लेखांवरील खर्चाचे विवरणपत्र / II- Statement of Expenditure on Revenue Account

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
(जी) वाहतूक व दळणवळणाची साधने				
(g) Transport and Communications.				
3001, भारतीय रेल्वे-धोरण निश्चिती, संचालन, संशोधन व इतर संकीर्ण संघटना	3,21,05,00	2,00,00,00	3,50,00,00	1,75,00,00
3001, Indian Railways-Policy Formulation, Direction, Research and Other Miscellaneous Organisation.				
3051, बंदरे व दीपगृहे	49,36,78	1,25,28,08	1,00,10,75	3,04,54,79
3051, Ports and Light Houses				
3053, नागरी विमान चालन	2,43,73,42	2,33,47,14	3,76,92,60	2,40,61,90
3053, Civil Aviation				
3054, मार्ग व पूल	56,26,86,96	64,54,78,33	65,02,65,68	63,47,30,20
3054, Roads and Bridges				
3055, मार्ग परिवहन	93,20,00	1,01,07,20	2,00,75,76	4,01,45,50
3055, Road Transport				
3056, अंतर्देशीय जल परिवहन	4,26,12	9,40,00	9,78,50	9,72,20
3056, Inland Water Transport				
एकूण-(जी)/Total-(g)	63,38,48,28	71,24,00,75	75,40,23,29	74,78,64,59
(आय) विज्ञान, तंत्रशास्त्र व पर्यावरण				
(i) Science, Technology and Environment.				
3402, अवकाश संशोधन	7,77	11,66	8,37	16,77
3402, Space Research				
3425, इतर वैज्ञानिक संशोधन	89,81,70	70,40,00	37,31,19	79,37,11
3425, Other Scientific Research				
3435, पारिस्थितिकी व पर्यावरण.	2,06,68,30	3,85,40,58	3,54,96,29	6,10,70,00
3435, Ecology and Environment				
एकूण-(आय)/Total-(i)	2,96,57,77	4,55,92,24	3,92,35,85	6,90,23,88
(आय) सर्वसाधारण आर्थिक सेवा				
(j) General Economic Services.				
3451, सचिवालयीन-आर्थिक सेवा	19,41,61,26	26,94,88,24	25,54,75,15	21,36,72,28
3451, Secretariat-Economic Services				
3452, पर्यटन	4,56,50,21	5,20,65,76	6,29,69,58	14,05,71,67
3452, Tourism				
3454, जनगणना, सर्वेक्षण व सांख्यिकी	44,28,78	70,76,74	98,22,71	9,82,81,85
3454, Census, Surveys and Statistics				
3456, नागरी पुरवठा	..	2	1,28	8,00
3456, Civil Supplies				
3475, इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	51,12,01	72,08,43	73,96,60	70,08,88
3475, Other General Economic Services				
एकूण-(जे)/Total-(j)	24,93,52,26	33,58,39,19	33,56,65,32	45,95,42,68
(एकूण-सी)/(Total-C)	5,27,58,94,48	5,71,78,74,66	7,47,56,24,38	6,82,10,91,48
डी. सहायक अनुदाने व अंशदाने				
D. GRANTS-IN-AID AND CONTRIBUTIONS.				
3604, स्थानिक संस्था व पंचायतराज संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे	2,01,07,20,77	2,20,85,28,00	2,15,30,15,34	2,36,75,58,65
3604, Compensation and Assignments to Local Bodies and Panchayati Raj Institutions				

दोन - महसुली लेखांवरील खर्चाचे विवरणपत्र / II- Statement of Expenditure on Revenue Account

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
(एकूण-डी)/(Total-D)	2,01,07,20,77	2,20,85,28,00	2,15,30,15,34	2,36,75,58,65
एकूण-दोन.महसुली लेखांवरील खर्च/Total-II. EXPENDITURE ON REVENUE ACCOUNT	26,70,21,65,88	33,49,33,05,86	34,13,23,87,77	35,69,67,57,70
महसुलापेक्षा जादा असलेला खर्च/Excess over Revenue	-1,19,74,61,40	2,02,92,93,59	3,14,43,31,52	95,10,69,10

तीन - महसुली लेखांवाहेरील भांडवली खर्चाचे विवरणपत्र / III- Statement of Capital Expenditure outside the Revenue Account
(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
खर्च/Expenditure				
तीन भांडवली खर्च				
III. CAPITAL EXPENDITURE				
ए. सर्वसाधारण सेवांचा भांडवली लेखा A. CAPITAL ACCOUNT OF GENERAL SERVICES.				
4055, पोलिसांवरील भांडवली खर्च 4055, Capital Outlay on Police	2,83,03,16	3,91,37,42	7,43,48,52	5,82,31,36
4058, लेखनसामग्री व मुद्रण यांवरील भांडवली खर्च 4058, Capital Outlay on Stationery and Printing	4,47,20	7,00,00	7,00,00	25,00,00
4059, सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च 4059, Capital Outlay on Public Works	6,66,07,82	14,42,55,59	13,14,80,56	18,14,91,79
4070, इतर प्रशासनिक सेवांवरील भांडवली खर्च. 4070, Capital Outlay on Other Administrative Services	5,79,68,57	5,41,62,41	4,96,89,49	7,25,66,09
(एकूण-ए)/(Total-A)	15,33,26,75	23,82,55,42	25,62,18,57	31,47,89,24
बी. सामाजिक सेवांचा भांडवली लेखा B. CAPITAL ACCOUNT OF SOCIAL SERVICES.				
(ए) शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती यांवरील भांडवली लेखा (a) Capital Account of Education, Sports, Art and Culture.				
4202, शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती यांवरील भांडवली खर्च 4202, Capital Outlay on Education, Sports, Art and Culture	3,64,11,95	1,00,04,60	2,85,24,64	1,46,69,92
एकूण-(ए)/Total-(a)	3,64,11,95	1,00,04,60	2,85,24,64	1,46,69,92
(बी) आरोग्य व कुटुंबकल्याण यांवरील भांडवली लेखा (b) Capital Account of Health and Family Welfare.				
4210, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यांवरील भांडवली खर्च 4210, Capital Outlay on Medical and Public Health	10,36,71,74	11,08,98,71	16,62,16,13	15,40,43,65
एकूण-(बी)/Total-(b)	10,36,71,74	11,08,98,71	16,62,16,13	15,40,43,65
(सी) पाणीपुरवठा, स्वच्छता, गृहनिर्माण व नगरविकास यांवरील भांडवली लेखा (c) Capital Account of Water Supply, Sanitation, Housing and Urban Dev.				
4215, पाणी पुरवठा व स्वच्छता यांवरील भांडवली खर्च 4215, Capital Outlay on Water Supply and Sanitation	32,53,06	2	2	2
4216, गृहनिर्माणावरील भांडवली खर्च 4216, Capital Outlay on Housing	61,52,09	3,02,49,87	3,32,49,94	6,33,27,89
4217, नगरविकासावरील भांडवली खर्च 4217, Capital Outlay on Urban Development	20,58,40,87	3,70,09,03	27,43,67,03	13,19,64,93
एकूण-(सी)/Total-(c)	21,52,46,02	6,72,58,92	30,76,16,99	19,52,92,84
(ई) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्गीय व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण यांवरील भांडवली लेखा (e) Capital Account of Welfare of Scheduled Caste, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities.				

तीन - महसुली लेखाबाहेरील भांडवली खर्चाचे विवरणपत्र / III- Statement of Capital Expenditure outside the Revenue Account

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
4225, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण यावरील भांडवली खर्च. 4225, Capital Outlay on Welfare of Scheduled Caste, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities.	6,57,49,11	10,75,30,37	10,16,27,38	9,93,90,40
एकूण-(ई)/Total-(e)	6,57,49,11	10,75,30,37	10,16,27,38	9,93,90,40
(जी) समाजकल्याण व पोषण आहार यांवरील भांडवली लेखा (g) Capital Account of Social Welfare and Nutrition.				
4235, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण यांवरील भांडवली खर्च 4235, Capital Outlay on Social Security and Welfare	29,25,81	43,25,21	51,52,94	40,82,22
4236, पोषणआहार यांवरील भांडवली खर्च. 4236, Capital outlay on Nutrition	..	6	6	..
एकूण-(जी)/Total-(g)	29,25,81	43,25,27	51,53,00	40,82,22
(एच) इतर.-- भांडवली लेखा (h) Capital Account of Others.				
4250, इतर सामाजिक सेवां यांवरील भांडवली खर्च 4250, Capital Outlay on Other Social Services	1,01,10,63	2,65,16,69	3,12,68,17	1,86,54,60
एकूण-(एच)/Total-(h)	1,01,10,63	2,65,16,69	3,12,68,17	1,86,54,60
(एकूण-बी)/(Total-B)	43,41,15,26	32,65,34,56	64,04,06,31	48,61,33,63
सी. आर्थिक सेवांचा भांडवली लेखा C. CAPITAL ACCOUNT OF ECONOMIC SERVICES.				
(ए) कृषि व संलग्न कार्यक्रम यांवरील भांडवली लेखा (a) Capital Account of Agriculture and Allied Activities.				
4402, मृद व जलसंधारण यावरील भांडवली खर्च 4402, Capital Outlay on Soil and Water Conservation	22,35,35,98	28,08,04,29	20,48,47,68	22,03,42,10
4403, पशुसंवर्धनावरील भांडवली खर्च 4403, Capital Outlay on Animal Husbandry	24,59,68	60,13,14	60,13,14	61,80,17
4405, मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च 4405, Capital Outlay on Fisheries	60,08,87	1,33,76,49	2,90,77,49	2,15,13,89
4406, वनीकरण व वन्यजीवन यावरील भांडवली खर्च 4406, Capital Outlay on Forestry and Wild Life	13,85,25,98	12,19,09,18	13,99,41,21	13,41,55,10
4408, अन्न, साठवण व वखार यांवरील भांडवली खर्च 4408, Capital Outlay on Food, Storage and Warehousing	11,99,88,48	23,13,49,71	23,13,49,72	23,46,99,49
4415, कृषीविषयक संशोधन व शिक्षण यावरील भांडवली खर्च 4415, Capital Outlay on Agricultural Research and Education .	39,15,41	12,50,00	41,87,52	5,50,52
4425, सहकारावरील भांडवली खर्च 4425, Capital Outlay on Co-operation	1,50,22,91	66,48,89	1,74,89,39	90,00,03
4435, इतर कृषिविषयक कार्यक्रम यावरील भांडवली खर्च 4435, Capital Outlay on Other Agricultural Programmes	-,93,00	..	..	..
एकूण-(ए)/Total-(a)	50,93,64,31	66,13,51,70	63,29,06,15	62,64,41,30
(बी) इतर ग्रामीणविकास कार्यक्रमावरील भांडवली खर्च				

तीन - महसुली लेखाबाहेरील भांडवली खर्चाचे विवरणपत्र / III- Statement of Capital Expenditure outside the Revenue Account

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
(b) Capital Outlay on Other Rural Development Programmes				
4515, इतर ग्रामविकास कार्यक्रम यावरील भांडवली खर्च 4515, Capital Outlay on Other Rural Development Programmes.	13,36,10,90	79,43,45,76	20,08,09,45	59,05,51,88
एकूण-(बी)/Total-(b)	13,36,10,90	79,43,45,76	20,08,09,45	59,05,51,88
(सी) डोंगराळ प्रदेशावरील भांडवली खर्च (c) Capital Outlay on Hill areas				
4551, डोंगराळ क्षेत्रे यावरील भांडवली खर्च 4551, Capital Outlay on Hill Areas.	78,93,86	95,00,00	95,00,00	95,00,00
एकूण-(सी)/Total-(c)	78,93,86	95,00,00	95,00,00	95,00,00
(डी) पाटबंधारे व पूरनियंत्रण यावरील भांडवली लेखा (d) Capital Account of Irrigation and Flood Control.				
4701, मोठे व मध्यम पाटबंधारे यावरील भांडवली खर्च 4701, Capital Outlay on Major and Medium Irrigation	1,03,07,27,20	83,54,52,44	1,08,59,04,25	98,24,47,51
4702, लहान पाटबंधार्यावरील भांडवली खर्च 4702, Capital Outlay on Minor Irrigation	15,26,40,82	16,13,19,74	19,68,26,29	24,73,85,53
4711, पूरनियंत्रण प्रकल्पावरील भांडवली खर्च 4711, Capital Outlay on Flood Control Projects	78,61,53	1,17,56,39	1,19,20,24	1,17,36,89
एकूण-(डी)/Total-(d)	1,19,12,29,55	1,00,85,28,57	1,29,46,50,78	1,24,15,69,93
(ई) ऊर्जावरील भांडवली लेखा (e) Capital Account of Energy.				
4801, वीज प्रकल्पावरील भांडवली खर्च 4801, Capital Outlay on Power Projects	5,20,92,45	2,28,60,65	2,24,08,64	4,13,26,72
एकूण-(ई)/Total-(e)	5,20,92,45	2,28,60,65	2,24,08,64	4,13,26,72
(एफ) उद्योग व खनिजे यावरील भांडवली लेखा (f) Capital Account of Industry and Minerals.				
4851, ग्रामोद्योग व लघुउद्योग यावरील भांडवली खर्च 4851, Capital Outlay on Village and Small Industries.	5,55,97	15,21,18	13,55,21	26,87,21
4875, इतर उद्योगावरील भांडवली खर्च 4875, Capital Outlay on Other Industries	15,00,00	14,38,00	14,38,00	25,00,00
एकूण-(एफ)/Total-(f)	20,55,97	29,59,18	27,93,21	51,87,21
(जी) वाहतुकीवरील भांडवली लेखा (g) Capital Account of Transport.				
5002, भारतीय रेल्वे यावरील भांडवली खर्च (वाणिज्यिक मार्ग) 5002, Capital Outlay on Indian Railways-(Commercial Line)	43,12,00	1,40,00,00	1,40,00,00	75,00,00
5054, मार्ग व पूल यावरील भांडवली खर्च 5054, Capital Outlay on Roads and Bridges	95,13,71,47	1,00,08,33,09	1,48,80,22,60	1,10,49,32,89
5055, मार्ग परिवहन यावरील भांडवली खर्च 5055, Capital Outlay on Road Transport	5,00,00,00	5,31,00,00	4,50,00,00	5,31,00,00

तीन - महसुली लेखाबाहेरील भांडवली खर्चाचे विवरणपत्र / III- Statement of Capital Expenditure outside the Revenue Account
(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
एकूण-(जी)/Total-(g)	1,00,56,83,47	1,06,79,33,09	1,54,70,22,60	1,16,55,32,89
(जे) सर्वसाधारण आर्थिक सेवांचा भांडवली लेखा (j) Capital Account of General Economic Services.				
5452, पर्यटनावरील भांडवली खर्च 5452, Capital outlay on Tourism	1,37,31,99	3,24,97,08	2,38,54,08	2,79,20,92
5465, सर्वसाधारण वित्तीय व व्यापारी संस्थांमधील गुंतवणुका 5465, Investment in General Financial and Trading Institutions	5,18,03	5,48,79	5,48,79	26,00,01
5475, इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च 5475, Capital Outlay on Other General Economic Services	12,82,66	6,01,03	6,14,76	8,43,01
एकूण-(जे)/Total-(j)	1,55,32,68	3,36,46,90	2,50,17,63	3,13,63,94
(एकूण-सी)/(Total-C)	2,91,74,63,19	3,60,11,25,85	3,73,51,08,46	3,71,14,73,87
एकूण-तीन भांडवली खर्च/Total-III. CAPITAL EXPENDITURE	3,50,49,05,20	4,16,59,15,83	4,63,17,33,34	4,51,23,96,74

चार - ऋण व ठेवींच्या शीर्षखालील जमा रकमांचे विवरणपत्र / IV- Statement of Receipt under Debt and Deposit Heads

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
जमा/Receipt				
ऋणशीर्षखालील जमा				
Receipt under Debt Heads				
ई. सरकारी ऋण				
E. PUBLIC DEBT.				
6003, राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	2,56,86,28,65	7,65,59,38,00	7,44,31,93,00	8,06,08,74,00
6003, Internal Debt of the State Government				
6004, केंद्र शासनाकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	3,38,92,63	6,37,09,87	5,00,01,25	4,97,45,99
6004, Loans and Advances from the Central Government				
(एकूण-ई)/(Total-E)	2,60,25,21,28	7,71,96,47,87	7,49,31,94,25	8,11,06,19,99
F. LOANS AND ADVANCES.				
6202, शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती यासाठी कर्जे	4,61,79	3,77,65	3,77,65	3,77,65
6202, Loans for Education, Sports, Art and Culture.				
6215, पाणीपुरवठा व स्वच्छता यासाठी कर्जे	38,19,52	32,22,11	32,22,11	32,54,33
6215, Loans for Water Supply and Sanitation				
6216, गृहनिर्माणासाठी कर्जे	55,18,72	1,15,35,54	1,15,35,54	1,15,35,54
6216, Loans for Housing.				
6217, नगर विकासासाठी कर्जे	9,04,84	13,80,50	13,80,50	13,94,31
6217, Loans for Urban Development				
6225, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याणासाठी कर्जे.	96,44	1,64,61	1,64,61	1,64,61
6225, Loans for Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities.				
6235, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण यासाठी कर्जे	3,01,42	..	..	..
6235, Loans for Social Security and Welfare				
6245, नैसर्गिक आपत्तींच्या निवारणासाठी कर्जे	22,16	86,00	86,00	86,86
6245, Loans for Relief on Account of Natural Calamities				
6250, इतर सामाजिक सेवांसाठी कर्जे	2,93,02	6,52,00	6,52,00	6,58,52
6250, Loans for Other Social Services				
6401, पीक संवर्धनासाठी कर्जे	27,10,05	7,93	7,93	7,93
6401, Loans for Crop Husbandry				
6402, मृद व जलसंधारण यासाठी कर्जे	19,89	43,98	43,98	43,98
6402, Loans for Soil and Water Conservation				
6403, पशुसंवर्धनासाठी कर्जे	-9,18	1,49,00	1,49,00	1,49,00
6403, Loans for Animal Husbandry				
6405, मत्स्यव्यवसायासाठी कर्जे	13,71,85	37,12,00	37,12,00	37,12,00
6405, Loans for Fisheries				
6425, सहकारासाठी कर्जे	16,31,26	1,61,54,45	1,61,54,45	1,61,54,45
6425, Loans for Co-operation				
6435, इतर कृषीविषयक कार्यक्रमांसाठी कर्जे	..	20,00	20,00	20,00
6435, Loans for Other Agricultural Programmes				
6515, इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रमांसाठी कर्जे	13	1,00	1,00	1,00
6515, Loans for Other Rural Development Programmes				
6702, लहान पाटबंधारे यासाठी कर्जे	37	97	97	97
6702, Loans for Minor Irrigation				
6801, वीज प्रकल्पांसाठी कर्जे	10,71,82,57	14,82,98,00	14,82,98,00	14,97,80,98
6801, Loans for Power Projects				
6851, ग्रामोद्योग व लघुउद्योग यासाठी कर्जे	1,82,43	2,63,00	2,63,00	2,65,63
6851, Loans for Village and Small Industries.				
6885, उद्योग आणि खनिजे यांसाठी इतर कर्जे	3,32,07	12,65,00	12,65,00	12,77,65
6885, Other Loans to Industries and Minerals.				
7475, इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवांसाठी कर्जे	7,76,92	3,45,00	3,45,00	3,45,00
7475, Loans for Other General Economic Service				
7610, शासकीय कर्मचारी, इत्यादींना कर्जे	3,48,12,76	4,12,82,12	4,12,82,12	4,16,94,94

चार - ऋण व ठेवींच्या शीर्षखालील जमा रकमांचे विवरणपत्र / IV- Statement of Receipt under Debt and Deposit Heads

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
7610, Loans to Government Servants, etc.				
(एकूण-एफ)/(Total-F)	16,04,29,03	22,89,60,86	22,89,60,86	23,09,25,35
एकूण-ऋणशीर्षखालील जमा/Total-Receipt under Debt Heads	2,76,29,50,31	7,94,86,08,73	7,72,21,55,11	8,34,15,45,34

पाच - ऋण व ठेवींच्या शीर्षखालील संवितरित रकमांचे विवरणपत्र / V- Statement of Disbursements under Debt and Deposit Heads
(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
खर्च/Expenditure				
ऋणशीर्षखालील संवितरणे				
DISBURSEMENT UNDER DEBT HEADS				
ई. सरकारी ऋण E. PUBLIC DEBT.				
6003, राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण 6003, Internal Debt of the State Government	2,41,90,22,04	2,49,62,00,39	2,49,01,95,98	2,85,21,04,39
6004, केंद्र शासनाकडून कर्जे व आगाऊ रकमा 6004, Loans and Advances from the Central Government	9,26,27,68	12,32,52,14	12,32,52,14	11,79,24,95
(एकूण-ई)/(Total-E)	2,51,16,49,72	2,61,94,52,53	2,61,34,48,12	2,97,00,29,34
एफ) कर्जे व आगाऊ रकमा F. LOANS AND ADVANCES.				
6215, पाणीपुरवठा व स्वच्छता यांसाठी कर्जे 6215, Loans for Water Supply and Sanitation	..	3,39,41	4,47,02,41	2,86,78
6216, गृहनिर्माणासाठी कर्जे 6216, Loans for Housing.	1,12,96	1,47,44	1,18,15	1,47,44
6217, नगर विकासासाठी कर्जे 6217, Loans for Urban Development	7,89,97,93	7,18,69,46	15,09,69,46	12,90,78,48
6225, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याणासाठी कर्जे. 6225, Loans for Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities.	21,87,19	47,63,32	43,63,32	28,93,33
6245, नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी कर्जे 6245, Loans for Relief on Account of Natural Calamities	..	1	1	1
6250, इतर सामाजिक सेवांसाठी कर्जे 6250, Loans for Other Social Services	10,44,58	11,36,48	11,35,99	7,22,00
6401, पीक संवर्धनासाठी कर्जे 6401, Loans for Crop Husbandry	..	2	2	2
6405, मत्स्यव्यवसायासाठी कर्जे 6405, Loans for Fisheries	47,02	2	58,00,02	3,00,01
6425, सहकारासाठी कर्जे 6425, Loans for Co-operation	39,83,89	1,91,00,03	1,88,34,00	2,20,58,97
6711, पूरनियंत्रण प्रकल्पांसाठी कर्जे 6711, Loans for Flood Control Project	..	1,00	1,00	..
6801, वीज प्रकल्पांसाठी कर्जे 6801, Loans for Power Projects	98,15,31	3,00,01,00	1,90,69,92	2,00
6851, ग्रामीण व लघुउद्योग यासाठी कर्जे 6851, Loans for Village and Small Industries.	6,86,07	12,44,99	12,44,99	25,25,20
6860, ग्राहकोपयोगी उद्योगांसाठी कर्जे 6860, Loans for Consumer Industries.	..	1	1	1
7475, इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवांसाठी कर्जे 7475, Loans for Other General Economic Service	..	2	3,05	8,00
7610, शासकीय कर्मचारी, इत्यादींना कर्जे 7610, Loans to Government Servants, etc.	5,76,42,38	7,21,42,25	6,83,23,37	7,12,72,76
(एकूण-एफ)/(Total-F)	15,45,17,33	20,07,45,46	31,45,65,72	22,92,95,01
जी. आंतरराज्यीय तडजोड G. INTER-STATE SETTLEMENT.				
7810, आंतरराज्यीय तडजोड 7810, Inter State Settlement	..	15	15	15
(एकूण-जी)/(Total-G)	..	15	15	15

पाच - ऋण व ठेवींच्या शीर्षखालील संवितरित रकमांचे विवरणपत्र / V- Statement of Disbursements under Debt and Deposit Heads
(Rs. in Thousand) / (रु. हजारोंत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
एकूण-ऋणशीर्षखालील संवितरणे/Total-DISBURSEMENT UNDER DEBT HEADS	2,66,61,67,05	2,82,01,98,14	2,92,80,13,99	3,19,93,24,50

सहा -आकस्मिकता निधी शीर्षखालील जमा / संवितरित रकमांचे विवरणपत्र
VI- Statement of Receipt / Disbursements under Contingency Fund Heads

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
जमा/Receipt				
एच. आकस्मिकता निधीकडे हस्तांतरण				
H.Transfer to Contingency Fund				
7999, आकस्मिकता निधीकडे विनियोजन 7999, Appropriation to the Contingency Fund	15,28,00,00	..	..	..
(एकूण-एच)/(Total-H)	15,28,00,00	..	..	..
एकूण-एच. आकस्मिकता निधीकडे हस्तांतरण/Total-H.Transfer to Contingency Fund	15,28,00,00	..	..	..
एकूण- भाग एक-एकत्रित निधी/Total PART I-CONSOLIDATED FUNDRceipt	30,81,53,77,59	39,41,26,21,00	38,71,02,11,36	43,08,72,33,94
खर्च/Expenditure				
7999, आकस्मिकता निधीकडे विनियोजन 7999, Appropriation to the Contingency Fund	35,28,00,00	..	..	..
(एकूण-एच)/(Total-H)	35,28,00,00	..	..	..
एकूण-/Total-	35,28,00,00	..	..	..
एकूण- भाग एक-एकत्रित निधी/Total PART I-CONSOLIDATED FUNDEXpenditure	33,22,60,38,13	40,47,94,19,83	41,69,21,35,10	43,40,84,78,94

सहा -आकस्मिकता निधी शीर्षखालील जमा / संवितरित रकमांचे विवरणपत्र
VI- Statement of Receipt / Disbursements under Contingency Fund Heads

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
भाग दोन-आकस्मिकता निधी				
PART II-CONTINGENCY FUND				
जमा/Receipt				
8000, आकस्मिकता निधी 8000, Contingency Fund	35,28,00,00	..	..	..
(एकूण-सी)/(Total-C)	35,28,00,00	..	..	..
एकूण-/Total-	35,28,00,00	..	..	..
खर्च/Expenditure				
8000, आकस्मिकता निधी 8000, Contingency Fund	15,28,00,00	..	..	..
(एकूण-सी)/(Total-C)	15,28,00,00	..	..	..
एकूण-/Total-	15,28,00,00	..	..	..

सात - लोकलेखा शीर्षखालील जमा रकमांचे विवरणपत्र / VII- Statement of Receipt under Public Account Heads

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
लोकलेखा				
PART III-PUBLIC ACCOUNT				
जमा/Receipt				
तीन-लोकलेखा				
III-Public Account				
(बी) भविष्य निर्वाह निधी				
(b) Provident Fund.				
8009, राज्य भविष्यनिर्वाह निधी 8009, State Provident Fund	42,68,99,73	47,63,86,91	56,86,90,83	59,96,73,83
एकूण-(बी)/Total-(b)	42,68,99,73	47,63,86,91	56,86,90,83	59,96,73,83
(सी) इतर लेखे				
(c) Other Accounts				
8011, विमा व निवृत्तीवेतन निधी 8011, Insurance and Pension Funds	6,00,26,60	6,97,88,88	6,84,25,07	7,40,83,99
एकूण-(सी)/Total-(c)	6,00,26,60	6,97,88,88	6,84,25,07	7,40,83,99
(एकूण-आय)/(Total-I)	48,69,26,33	54,61,75,79	63,71,15,90	67,37,57,82
जे. राखीव निधी				
J. Reserve Funds				
(ए) व्याजी राखीव निधी				
(a) Reserve Funds Bearing Interest				
8115, घसारा नवीकरण निधी 8115, Depreciation Renewal Fund	..	5,00	5,00	5,00
8121, सर्वसाधारण व इतर राखीव निधी 8121, General & Other Reserve Funds	41,45,49,16	55,19,30,43	93,37,79,29	49,86,04,39
एकूण-(ए)/Total-(a)	41,45,49,16	55,19,35,43	93,37,84,29	49,86,09,39
(बी) बिनव्याजी राखीव निधी				
(b) Reserve Funds not Bearing Interest				
8222, कर्जनिवारण निधी 8222, Sinking Funds	5,16,32,97	40,00,00,00	40,00,00,00	40,00,00,00
8229, विकास व कल्याण निधी 8229, Development & Welfare fund	1,38,49,14	6,01,69,23	1,23,72,72	2,19,14,89
8235, सर्वसाधारण व इतर राखीव निधी 8235, General and Other Reserve Funds	2,66,57,00	1,36,58,00	1,36,58,00	2,24,84,00
एकूण-(बी)/Total-(b)	9,21,39,11	47,38,27,23	42,60,30,72	44,43,98,89
(एकूण-जे)/(Total-J)	50,66,88,27	1,02,57,62,66	1,35,98,15,01	94,30,08,28
के. ठेवी व आगाऊ रकमा				
K. Deposits and Advances				
(ए) व्याजी ठेवी				
(a) Deposits bearing Interest				

सात - लोकलेखा शीर्षखालील जमा रकमांचे विवरणपत्र / VII- Statement of Receipt under Public Account Heads

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
8336, नागरी ठेवी 8336, Civil Deposits	69,39,97,92	87,59,25,26	1,53,85,12,25	1,24,79,15,24
8342, इतर ठेवी 8342, Other Deposits	37,58,28,35	17,46,53,09	16,38,88,86	16,81,35,17
एकूण-(ए)/Total-(a)	1,06,98,26,27	1,05,05,78,35	1,70,24,01,11	1,41,60,50,41
(बी) बिनव्याजी ठेवी (b) Deposits not Bearing Interest				
8443, नागरी ठेवी 8443, Civil Deposits	3,20,65,90,79	2,65,58,24,91	2,65,58,24,91	2,65,58,24,91
8449, इतर ठेवी 8449, Other Deposits	7,80,43,13	7,80,42,00	5,40,42,00	11,05,00,00
एकूण-(बी)/Total-(b)	3,28,46,33,92	2,73,38,66,91	2,70,98,66,91	2,76,63,24,91
(सी) आगाऊ रकमा (c) Advances				
8550, नागरी आगाऊ रकमा 8550, Civil Advance	21,87,29,29	6,16,63,70	6,16,63,70	6,16,63,70
एकूण-(सी)/Total-(c)	21,87,29,29	6,16,63,70	6,16,63,70	6,16,63,70
(एकूण-के)/(Total-K)	4,57,31,89,48	3,84,61,08,96	4,47,39,31,72	4,24,40,39,02
एल. निलंबन आणि संकीर्ण रकमा L. Suspense and Miscellaneous				
(बी) निलंबन (b) Suspense				
8658, निलंबन लेखा 8658, Suspense Account	20,47,66	1,77,31,60	97,31,60	97,31,60
एकूण-(बी)/Total-(b)	20,47,66	1,77,31,60	97,31,60	97,31,60
(सी) इतर लेखे (c) Other Accounts				
8670, धनादेश व बिले 8670, Cheques and Bills	-32,29,82,27	2,65,51,89,48	2,65,51,89,48	2,65,51,89,48
8671, विभागीय शिल्लक रकमा (नागरी) 8671, Departmental Balances (Civil)	1,56,41,44	89,31,94	89,31,94	89,31,94
8672, स्थायी रोख अग्रधन (नागरी) 8672, Permanent Cash Imprest (Civil)	..	6,00	6,00	6,00
8673, रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा 8673, Cash Balance Investment Accounts	57,37,75,00,00	55,15,00,00,00	57,15,00,00,00	56,70,00,00,00
8674, शासनाने ठेवलेल्या प्रतिभूती ठेवी 8674, Security Deposit Made By Government	44,63	50,00	50,00	50,00
एकूण-(सी)/Total-(c)	57,07,02,03,80	57,81,41,77,42	59,81,41,77,42	59,36,41,77,42
(ई) संकीर्ण (e) Miscellaneous				

सात - लोकलेखा शीर्षखालील जमा रकमांचे विवरणपत्र / VII- Statement of Receipt under Public Account Heads

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
8680, शासनाचे संकीर्ण लेखे 8680, Miscellaneous Government Accounts	71	..	..	..
एकूण-(ई)/Total-(e)	71	..	..	..
(एकूण-एल)/(Total-L)	57,07,22,52,17	57,83,19,09,02	59,82,39,09,02	59,37,39,09,02
एम. भरणा केलेल्या रकमा M. Remittances				
(ए) धनप्रेष आणि वित्तप्रेषणे (a) Money Orders and Other Remittances				
8782, एकच महालेखापाल/लेखा अधिकारी यांना लेखे सादर करणाऱ्या अधिकार्यांमधील रोख भरणा केलेल्या रकमा व समायोजने 8782, Cash Remittances and Adjustments between Officers rendering Accounts to the same Accountant General/Accounts Officer.	3,82,05,65,73	3,00,28,70,53	3,00,28,70,53	3,00,28,70,53
एकूण-(ए)/Total-(a)	3,82,05,65,73	3,00,28,70,53	3,00,28,70,53	3,00,28,70,53
(बी) आंतरशासन समायोजन लेखा (b) Intergovernment Adjustment Accounts.				
8793, आंतर-राज्य निलंबन लेखे 8793, Inter-State Suspense Accounts	-3,03	50,00	50,00	50,00
एकूण-(बी)/Total-(b)	-3,03	50,00	50,00	50,00
(एकूण-एम)/(Total-M)	3,82,05,62,70	3,00,29,20,53	3,00,29,20,53	3,00,29,20,53
एकूण-तीन-लोकलेखा/Total-III-Public Account	66,45,96,18,95	66,25,28,76,96	69,29,76,92,18	68,23,76,34,67
एकूण-सर्व लेखे जमा रकमा/Total All Account Receipt	97,62,77,96,54	1,05,66,54,97,96	1,08,00,79,03,54	1,11,32,48,68,61
प्रारंभीची शिल्लक/Opening Balances	-39,08,04,44	-46,50,74,73	-29,66,14,78	-33,58,91,33
एकूण बेरीज-/Grand Total	97,23,69,92,10	1,05,20,04,23,23	1,07,71,12,88,76	1,10,98,89,77,28

आठ - लोकलेखा शीर्षखालील संवितरित रकमांचे विवरणपत्र / VIII- Statement of Disbursements under Public Account Heads

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
खर्च/Expenditure				
(बी) भविष्य निर्वाह निधी (b) Provident Fund.				
8009, राज्य भविष्यनिर्वाह निधी 8009, State Provident Fund	40,53,89,92	39,29,66,99	44,31,02,38	44,69,42,40
एकूण-(बी)/Total-(b)	40,53,89,92	39,29,66,99	44,31,02,38	44,69,42,40
(सी) इतर लेखे (c) Other Accounts				
8011, विमा व निवृत्तीवेतन निधी 8011, Insurance and Pension Funds	3,23,60,92	3,38,43,42	3,81,11,53	3,62,54,45
एकूण-(सी)/Total-(c)	3,23,60,92	3,38,43,42	3,81,11,53	3,62,54,45
(एकूण-आय)/(Total-I)	43,77,50,84	42,68,10,41	48,12,13,91	48,31,96,85
जे. राखीव निधी J. Reserve Funds				
(ए) व्याजी राखीव निधी (a) Reserve Funds Bearing Interest				
8115, घसारा नवीकरण निधी 8115, Depreciation Renewal Fund	..	5,00	5,00	5,00
8121, सर्वसाधारण व इतर राखीव निधी 8121, General & Other Reserve Funds	44,27,50,88	22,77,16,12	56,78,58,98	50,24,39,37
एकूण-(ए)/Total-(a)	44,27,50,88	22,77,21,12	56,78,63,98	50,24,44,37
(बी) बिनव्याजी राखीव निधी (b) Reserve Funds not Bearing Interest				
8222, कर्जनिवारण निधी 8222, Sinking Funds	5,16,32,97	40,00,00,00	40,00,00,00	40,00,00,00
8229, विकास व कल्याण निधी 8229, Development & Welfare fund	12,11,99,30	3,87,91,00	5,90,36,35	4,69,38,00
8235, सर्वसाधारण व इतर राखीव निधी 8235, General and Other Reserve Funds	2,66,57,00	1,36,58,01	1,36,58,01	2,24,84,01
एकूण-(बी)/Total-(b)	19,94,89,27	45,24,49,01	47,26,94,36	46,94,22,01
(एकूण-जे)/(Total-J)	64,22,40,15	68,01,70,13	1,04,05,58,34	97,18,66,38
के. ठेवी व आगाऊ रकमा K. Deposits and Advances				
(ए) व्याजी ठेवी (a) Deposits bearing Interest				
8336, नागरी ठेवी 8336, Civil Deposits	44,87,19,58	47,38,55,82	96,88,00,44	57,29,25,11

आठ - लोकलेखा शीर्षखालील संवितरित रकमांचे विवरणपत्र / VIII- Statement of Disbursements under Public Account Heads

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
8342, इतर ठेवी 8342, Other Deposits	25,80,14,39	39,73,97,40	44,83,78,87	49,77,49,94
एकूण-(ए)/Total-(a)	70,67,33,97	87,12,53,22	1,41,71,79,31	1,07,06,75,05
(बी) बिनव्याजी ठेवी (b) Deposits not Bearing Interest				
8443, नागरी ठेवी 8443, Civil Deposits	3,13,73,94,02	2,40,40,60,17	2,52,69,22,60	2,50,17,59,27
8449, इतर ठेवी 8449, Other Deposits	7,80,42,00	7,70,00,00	9,57,00,00	8,47,00,00
एकूण-(बी)/Total-(b)	3,21,54,36,02	2,48,10,60,17	2,62,26,22,60	2,58,64,59,27
(सी) आगाऊ रकमा (c) Advances				
8550, नागरी आगाऊ रकमा 8550, Civil Advance	21,87,68,81	6,16,14,34	6,16,14,34	6,16,14,34
एकूण-(सी)/Total-(c)	21,87,68,81	6,16,14,34	6,16,14,34	6,16,14,34
(एकूण-के)/(Total-K)	4,14,09,38,80	3,41,39,27,73	4,10,14,16,25	3,71,87,48,66
एल. निलंबन आणि संकीर्ण रकमा L. Suspense and Miscellaneous				
(बी) निलंबन (b) Suspense				
8658, निलंबन लेखा 8658, Suspense Account	-28,84,36	49,20,67	1,36,10,39	1,26,75,86
एकूण-(बी)/Total-(b)	-28,84,36	49,20,67	1,36,10,39	1,26,75,86
(सी) इतर लेखे (c) Other Accounts				
8670, धनादेश व बिले 8670, Cheques and Bills	..	2,65,51,89,57	2,65,51,89,57	2,65,51,89,57
8671, विभागीय शिल्लक रकमा (नागरी) 8671, Departmental Balances (Civil)	3,86,67,17	82,64,91	82,64,91	82,64,91
8672, स्थायी रोख अग्रधन (नागरी) 8672, Permanent Cash Imprest (Civil)	1,40	6,00	6,00	6,00
8673, रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा 8673, Cash Balance Investment Accounts	55,06,20,59,45	55,00,00,00,00	55,00,00,00,00	57,00,00,00,00
8674, शासनाने ठेवलेल्या प्रतिभूती ठेवी 8674, Security Deposit Made By Government	3,11,64,64	30,00,00	2,40,00,00	2,60,00,00
एकूण-(सी)/Total-(c)	55,13,18,92,66	57,66,64,60,48	57,68,74,60,48	59,68,94,60,48
(ई) संकीर्ण (e) Miscellaneous				
8680, शासनाचे संकीर्ण लेखे 8680, Miscellaneous Government Accounts	5	..	..	..

आठ - लोकलेखा शीर्षखालील संवितरित रकमांचे विवरणपत्र / VIII- Statement of Disbursements under Public Account Heads

(Rs. in Thousand) / (रु. हजारांत)

लेखाशीर्ष Major Head	प्रत्यक्ष रकमा, Actuals, 2018-19	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2019-20	सुधारलेले अंदाज, Revised Estimates, 2019-20	अर्थसंकल्प, Budget Estimates, 2020-21
एकूण-(ई)/Total-(e)	5	..	..	..
(एकूण-एल)/(Total-L)	55,12,90,08,35	57,67,13,81,15	57,70,10,70,87	59,70,21,36,34
एम. भरणा केलेल्या रकमा M. Remittances				
(ए) धनप्रेष आणि वित्तप्रेषणे (a) Money Orders and Other Remittances				
8782, एकच महालेखापाल/लेखा अधिकारी यांना लेखे सादर करणाऱ्या अधिकार्यांमधील रोख भरणा केलेल्या रकमा व समायोजने 8782, Cash Remittances and Adjustments between Officers rendering Accounts to the same Accountant General/Accounts Officer.	3,80,44,52,33	3,02,04,85,27	3,02,04,85,27	3,02,04,85,27
एकूण-(ए)/Total-(a)	3,80,44,52,33	3,02,04,85,27	3,02,04,85,27	3,02,04,85,27
(बी) आंतरशासन समायोजन लेखा (b) Intergovernment Adjustment Accounts.				
8793, आंतर-राज्य निलंबन लेखे 8793, Inter-State Suspense Accounts	3,78,28	50,00	1,03,00,35	96,44,47
एकूण-(बी)/Total-(b)	3,78,28	50,00	1,03,00,35	96,44,47
(एकूण-एम)/(Total-M)	3,80,48,30,61	3,02,05,35,27	3,03,07,85,62	3,03,01,29,74
एकूण-/Total-	64,15,47,68,75	65,21,28,24,69	66,35,50,44,99	67,90,60,77,97
एकूण-सर्व लेखे खर्च रकमाTotal-All Accounts Disbursements	97,53,36,06,88	1,05,69,22,44,52	1,08,04,71,80,09	1,11,31,45,56,91
अखेरची शिल्लक/Closing Balances	-29,66,14,78	-49,18,21,29	-33,58,91,33	-32,55,79,63
एकूण बेरीज-/Grand Total	97,23,69,92,10	1,05,20,04,23,23	1,07,71,12,88,76	1,10,98,89,77,28

विधानसभेच्या मतदानासाठी स्थूल मागण्या सादर करताना अनुसरावयाच्या कार्यपद्धतीवरील टीप

विधानमंडळाच्या कायद्याद्वारे विनियोजन केले असल्याशिवाय संविधानाच्या उपबंधान्वये राज्याच्या एकत्रित निधीतून कोणतीही रक्कम काढता येत नाही. म्हणजे, राज्याच्या एकत्रित निधीमधून प्रत्येक प्रधान लेखा शीर्षानुसार किंवा मागणीनुसार वित्तीय वर्षामध्ये करावयाच्या निश्चित खर्चाला राज्य विधानमंडळाची विशेषेकरून अधिकृत मंजूरी आवश्यक असते. भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांनी ठरवून दिलेल्या लेखांकन पद्धतीनुसार, त्या त्या प्रधान शीर्षाखालील खर्च कमी करून जमेच्या किंवा वसुलीच्या रकमा लेख्यात समायोजित केलेल्या असल्या तरीही अशा प्रकारची मंजूरी आवश्यक असते. तदनुसार विधानसभेच्या मतासाठी सादर केलेली २०२०-२०२१ ची स्थूल विनियोजने व राज्याच्या एकत्रित निधीवर आकारावयाची विनियोजने दर्शविणारी अनुसूची पृष्ठे १ ते ९८ वर छापलेली आहेत. अनुसूचीतील काही मागण्यांत समाविष्ट करण्यात आलेला खर्च हा एकाहून अधिक मंत्र्यांशी संबंधित असल्यामुळे सोयीच्या दृष्टीने अशा मागण्या अधिकतम तरतुदीवर नियंत्रण असणा-या मंत्र्यांच्या नावाखाली आल्या आहेत.

२. अर्थसंकल्पीय अंदाजातील खर्चात कपात करून काढलेले स्थूल अंदाज व वसुलीच्या रकमा वेगवेगळ्या रीतीने दर्शविण्याकरिता महसुली व भांडवली विभागांतील खर्चाच्या प्रत्येक प्रधान शीर्षाचे तीन भाग करण्यात आले आहेत. भाग एकमध्ये गौण शीर्षानुसार स्थूल आकडे प्रत्येक गौण शीर्षाखालील वसुलीच्या रकमा आणि प्रधान शीर्षाखालील निव्वळ रकमा दर्शविण्यात आल्या आहेत. भाग दोनमध्ये स्थूल अंदाजांचा तपशील देण्यात आला आहे आणि भाग तीनमध्ये खर्चात कपात करून लेख्यात समायोजित केलेल्या वसुलीच्या रकमांचा तपशील दर्शविण्यात आला आहे. या प्रकाशनातील विवरणपत्र दोन आणि तीनमध्ये दर्शविलेले महसुली व भांडवली विभागातील आकडे हे निव्वळ खर्चाचे आहेत आणि त्यामुळे, खर्चाच्या संबंधित प्रधान लेखा शीर्षाखाली जमा खाती टाकलेल्या रकमा आणि वसुलीच्या रकमा यांच्या बाबतीत ते आकडे स्थूल विनियोजनांच्या अनुसूचीत दर्शविलेल्या खर्चाच्या आकड्यांहून भिन्न आहेत.

३. भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २०३ (३) अन्वये आवश्यक असल्याप्रमाणे, महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांनी विनियोजन अनुसूचीमध्ये नमूद केलेल्या २०२०-२०२१ च्या अनुदानविषयक मागण्यांचा विचार करण्याची महाराष्ट्र विधानसभेला शिफारस केली आहे.

A NOTE ON THE PROCEDURE OF PRESENTING GROSS DEMANDS TO THE VOTE OF THE LEGISLATIVE ASSEMBLY

Under the provisions of the Constitution, it is not permissible to withdraw any money from the Consolidated Fund of the State except under appropriation made by law of the Legislature. In other words, positive expenditure to be incurred during a financial year out of the Consolidated Fund of the State under each major head of account or a demand is required to be specifically authorised by the State Legislature, notwithstanding the receipts or recoveries under the major head or demand which are adjusted in reduction of the expenditure thereunder, according to the principles of accounting laid down by the Comptroller and Auditor General of India. Accordingly, a schedule showing the gross appropriations for the year 2020-2021 which are put to the vote of the Legislative Assembly and also those that are proposed to be charged on the Consolidated Fund of the State is printed at pages 1 to 98. Expenditure included in some of the demands in the Scheduled pertains to more than one Minister. For convenience such demands are shown in the name of the Minister controlling the largest provision.

2. The Governor of Maharashtra has recommended to the Maharashtra Legislative Assembly the consideration of the demands for grants for 2020-2021 specified in the Schedule of Appropriations as required by Article 203 (3) of the Constitution of India.